EPISTOLA
S. PETRI,
SECVNDA.

SYRIACE, ITALICE.
EBRAICE, HISPANICE.
GRÆCE, GALLICE.
LATINE, ANGLICE.
GERMANICE, DANICE.
BOHEMICE, POLONICE.

Ex

Diſpoſitione & Adornatione

ELIAE HVTTERI
GERMANI.

הַשְּׁלִיחַ כְּלִילָה שְׁנִית׃

א

שִׁ שִׁמְעוֹן כֵּיפָא עַבְדּ וּשְׁלִיחַ
יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ לַאֲשֶׁר לָקְחוּ
כְּיקַר גּוּרָלֵנוּ אֶת־אֱמוּנָה בְּצִדְקַת
אֱלֹהֵינוּ וּמוֹשִׁיעֵנוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ׃

SIMON Pedro sieruo y Apoſtol de Ieſus el Chriſto, à losque aueys alcançado fe igualmente preciosa con nosotros en la justicia de nuestro Dios y Saluador Ieſus el Chriſto.

2 תְּחִנָּה לָכֶם וְשָׁלוֹם לְמַרְבֶּה
בְּדַעַת אֱלֹהִים וְיֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
אֲדֹנֵינוּ׃

Gracia y paz hos ſea multiplicada enel conocimiento de Dios y de nueſtro Sennor Ieſus:

3 כַּאֲשֶׁר חָנַן אוֹתָנוּ אֱלֹהִים
בְּכוֹחוֹ כָּל־צָרְכֵנוּ לַחַיּוֹת וְלִירְאָה
אֶת־אֱלֹהִים בְּדַעַת הַקּוֹרֵא
אוֹתָנוּ בְּכָבוֹד וּגְבוּרָה׃

Como todas las coſas que pertenecen à la vida y à la piedad, nos ſon dadas de ſu diuina potencia, por el conocimiento de alquel que nos ha llamado por ſu gloria y virtud.

4 אֲשֶׁר בָּם נָתַן לָנוּ בְּתְחִנָּה
אֶת־הַדּוֹלוֹת וְיִקָּרוֹת מִכֹּל אֲשֶׁר
בָּאֵלֶּה תִּהְיוּ חַבְרֵי טֶבַע אֱלֹהִים
לָנוּס מִמֶּנִּי שְׁחִיתוּת הַתַּאֲוָה
אֲשֶׁר בָּעוֹלָם׃

Por las quales nos ſon dadas precioſas y grandiſsimas Promeſſas: paraque por ellas fueſſedes hechos participantes de la naturaleza diuina, auiendo huydo de la corrupcion que eſtà en el mundo por concupiſcencia.

5 וּבְזֹאת הָיְגִעוּ בְּכָל־כֹּחֲכֶם
וּבְכָל־מַאֲדֵכֶם דַּעַת וְלַדַּעַת
חַיִל וּגְבוּרָה בֶּאֱמוּנַתְכֶם וּבַחַיִל
גְּבוּרָה אֶת־דָּעַת׃

Voſotros tambien poniendo toda diligencia eneſto miſmo, moſtrad en vueſtra fe virtud y en la virtud ſciencia.

ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ καθολικὴ δευτέρα.

ΚΕΦΑΛ. α΄.

ΣΥΜΕΩΝ πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

SIMEON Pierre ſeruiteur & Apoſtre de Ieſus Chriſt, à vous qui auez obtenu foy de pareill prix auec nous par la iuſtice de noſtre Dieu & Sauueur Ieſus Chriſt:

2. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Grace & paix vous ſoit multipliee en la cognoiſſance de Dieu, & de noſtre Seigneur Ieſus.

3. Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς.

Comme ainſi ſoit que ſa diuine puiſſance nous ait donné tout ce qui appartient à la vie & pieté par ſa propre gloire & vertu:

4. Δι' ὧν τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ τίμια ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς.

Par leſquelles nous ſont donnees les grandes & precieuſes promeſſes, afin que par icelles vous ſoyez faits participans de la nature diuine, eſtãs eſchappés de la corruption qui eſt au monde en conuoitiſe.

5. Καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν.

Vous donc auſſi de meſme y apportans toute diligence, adiouſtez vertu par deſſus auec voſtre foy: & auec vertu ſcience:

דִּבְּטְרוֹס שְׁלִיחָא דְּתַרְתִּין׃

קַדָּמָאי א

שִׁ מְעוֹן כֵּיפָא עַבְדָּא
וְשָׁלִיחָא דְּיֵשׁוּעַ
מְשִׁיחָא לְהַנּוֹן
דְּהָכְוָת לַן קַבְּלוּ חַיָּמָנוּתָא
בְּזַכּוּתָא דַּאֱלָהַן וּמַיְּחָנָן
יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא׃

SIMON Pietro ſeruo & Apoſtolo di IESV Chriſto, à quelli che hanno conſeguita fede d'vn egual pregio con eſſonoi, per la giuſtitia del noſtro Iddio e Saluator IESV Chriſto.

2 טַיְּבוּתָא וְשַׁלָּמָא נָסְגָּא
לְוָתְכוֹן בִּידַעְתָּא דַּאֱלָהָא
וְיֵשׁוּעַ מָרָן׃

La gratia e la pace ſi ſia moltiplicatane la cognition di Dio e del noſtro Signor IESV.

3 אֵיךְ כָּל מִדֻּם עִם חַיָּלֵהּ
נְאֲלָהוּתֵהּ לְחַיֵּא דַּאֱלָהָא
דְּחָלְתָא נְתַל לַן בִּידַעְתֵּהּ
דְּקָרַן בִּשׁוּבָחָא וְגַבְחָלָא׃

Si come la ſua Diuina potentia ci ha donate tutte le coſe che appartengono a la Vita & a la pietà per la cognition di colui che ci ha chiamati per la ſua gloria e Virtù.

4 דְּבֵהּ מְוַהֲבָתָא טָבְתָא
וּמְשַׁלְּמָתָא מָן אֱלָהָא
אִתְיַהֲבִי לַן דְּבֵהּוֹן תֶּהֱווֹן
שׁוּתָּפֵא לְכֵינָא דַּאֱלָהָא
לְמֵעְרַק מִן־עַבְדוּתָא
דְּחָבָלָא דִּבְרָגְתָא בִּישְׁתָּא
בְּעָלְמָא׃

Per lequali ci ſono ſtate donate le grandiſſime e pretioſe promeſſe accioche per queſte Voi ſuſte fatti partecipi de la natura diuina, ritraendoui Voi da la corruttione che è nel mondo per la concupiſcentia.

5 וּבְדָא דְּחָדָא בְּעָמְלָא
נַפְלָאוּתָא בְּלָלָא וּבִימָמָא
תָּלְאוּן דְּתֶחְווֹן בְּאֶמוּנַתְכוֹן
חַיָּלָא בְּחַיָּלָא מַדָּעָא׃

E Voi mettendo in queſto iſteſſo ogni diligentia, aggiungete con la Voſtra fede Virtù, e con la Virtù, ſcientia.

EPISTOLA — Die Epistel — Episstola

II. PETRI.

CAP. I.

SIMON Petrus, servus & Apostolus Iesu Christi, iis qui coæqualem nobiscum sortiti sunt fidem in iustitia Dei nostri, & Salvatoris Iesu Christi.

SImon Peter a seruant & an Apostle of Jesus Christ / to you which haue obteyned like precious fayth with vs by the righteousnesse of our God and Sauiour Jesus Christ.

2. Gratias vobis & pax adimpleatur in cognitione Dei Christi Iesu Domini nostri.

Grace & peace be multiplied to you / by the knowledge of God and of Jesus our Lord.

3. Quomodo omnia nobis divinæ virtutis suæ, quæ ad vitam & pietatem, donata sunt, per cognitionem eius, qui vocavit nos propria gloria & virtute.

According as his godly power hath giuen vnto vs all things that perteine vnto life & godlines / through the knowledge of him that hath called vs vnto glory and vertue.

4. Per quem maxima & pretiosa nobis promissa donavit: ut per hæc efficiamini divinæ consortes naturæ, fugientes eius quæ in mundo est, concupiscentiæ corruptionem.

Whereby most great / and precious promises are giuen vnto vs / that by them ye should be partakers of the godly nature / in that ye flee the corruption / which is in the world through lust.

5. Vos autem curam omnem subinferentes: ministrate in fide vestra virtutem, in virtute autem scientiam.

Therefore giue euen all diligence: thereunto: ioyne moreouer vertue with your faith: and with vertue / knowledge.

2. S. Petri.

Das I. Capitel.

SImon Petrus ein Knecht vnnd Apostel Jesu Christi. Denen die mit vns eben denselbigen theuren Glauben überkommen haben / in der Gerechtigkeit / die vnser GOTT gibt / vnnd der Heyland Jesus Christus.

SImon Petrus / Jhesu Christi Tienere oc Apostel. Dem / som haffue lige den samme dyrebar Tro met oss / J den Retferdighed / som vor Gud giffuer / oc den Frelsere Jhesus Christus.

2. Gott gebe euch vil gnade vnd fride / Durch daß erkenntniß GOttes vnd Jesu Christi vnsers HERRN.

Gud giffue eder megen Naade oc Fred / formedelst Guds oc Jhesu Christi vor HERRJS bekendelse.

2. Nach dem allerley seiner Göttlichen krafft / was zum leben vnd Göttlichem wandel dienet / vns geschenckt ist / durch die erkenntniß / deß / der vns beruffen hat / durch seine herrligkeit vnd tugend.

Effterdi at hans Guddommelige Krafft / huad som hører til Liffuit oc Gudelig omgengelse / er oss giffuen i alle maade / formedelst hans Bekendelse / som oss kallede / ved sin Herrlighed oc Dygd.

4. Durch welche vns die theure vnd allergrössesten Verheissung geschencket sind / nemlich / daß jr durch dasselbige theilhafftig werdet der Göttlichen Natur / so jr flihet die vergengliche lust der Welt.

Formedelst huilcke de dyrebare oc aller største Foriettelser ere oss giffne / som er / At i der ved bliffue delactige i den Guddomelige Nature / der som i fly Verdens forgengelige lyst.

5. So wendet allen ewren fleiß daran / vnd reichet dar inn ewrem Glauben tugend / vnd in der tugend bescheidenheit.

Saa gører al eders flid der til / oc beuiser Dygdelighed i eders Tro / oc i dygdelighed Beskedelighed.

II. S. Petra.

Kapitola I

VSymon Petr Služebnjka Aposstol Gežisse Krysta: Těm kteřij spolu s námi rowně dosahli wijry w sprawedlnosti Boha nasseho / a Spasytele Gežijsse Krysta.

SYmeon Piotr slugá y Apostol Jezusow Krystusow / tym ktorzy otrzymali wiáre ták kosztowna iáko y my / przez spráwiedliwość Boga naszego / y zbáwicielá Jezu Krystá.

2. Day wám Buoh milost a pokog / skrze poznánij Boha a Krysta Gežijsse Pána nasseho:

Laská y pokoy niechay sie wam rozmnoży przez vznánie Bogá y Jezusá Pána nászego.

3. Jakž dány gsau nám wssecky wěcy Božské mocy geho k žiwotu a k pobožnosti / skrze poznánj toho / kterýž powolal nás swau wlastnij sláwau a mocý.

Gdyž Boska moc iego wszytki rzeczy nam dálá / ktore należą ku żywotowi y ku pobożnośći / przez vznánie tego ktory wezwał nas ku chwale y cnoćie.

4. Skrze kterauž welmi welikě wěcy a drahě nám zaslijbeně dal / abysste skrze to byli včiněni Božského přirozenj aučastnijcy / warugijce se porussenij tě žádosti / kteráž gest na Swětě.

Z thego iż nawiecsze y nakosztownieysze obietnice nam sa dárowáne / ábyśćie sie przez thy stáli vczestniki Boskiego przyrodzenia / vszedszy skáženia ktore iest na świećie przez pozadliwość.

5. Protož wy wssyckni pěči přiložijce / posluhugte sobě w wassy Wijře ctnostij / a w ctnosti vměnijm:

A ku themu sámemu przyłożywszy wszelákiey pilnośći / przyłaczćie cnote z wiárą waszą / á z cnota vmieietnosć.

א

6 וּבְמַדָּעָא מַפְיכוּתָא ז
וּבְמַפְיכוּתָא מְסַיְּבְרְנוּתָא ז
וּבְמְסַיְּבְרְנוּתָא דְּחִלְתָּא ז
דַּאלָהָא ז :

E con la ſcientia, temperantia, e con la temperantia, patientia, e con la patientia, pietà.

7 וּבְדְחִלְתָּא דַּאלָהָא ז
נְהֵוֵין מְלֵין חוּבָא דְּלָא ז
מַסַּב בְּאַפָּא דְּמָן לֵבָא ז
דְּכְיָא וְגַמִּירָא תֶּהֵוֹון מ
מְחָבִּין חַד לְחַד :

E con la pietà, amor fraterno, e con l'amor fraterno, charità.

8 הָלֵין דֵּין אִין יְהֵוֹון ע
עִמְּכוֹן וְתִתְיַתְּרוּן בְּהוֹן לָא
סְרִיקָאִין וְהָלָא בְּאַרְע ז
יְקִימוּן לְכוֹן לָגְלָגָּה דְּמָרָן
וְשׁוּעַ מְשִׁיחָא :

Imperoche essendo queste cose in Voi, & abbondandoui, elle non Vi terranno otiosi, ne infruttuosi ne la cognition del nostro Signor IESV Christo.

9 וְכָל־מָן דְּהָלֵין לָא
יְקוּמוּן לֵהּ וּסְמָיָא וְחָלִיד
בְּצִינְוָהִי וְלָא מְתְחֲזָא לֵהּ
מְדֵם חֲנָא גִיר נַתְּשֵׁהּ וְעָבַר
וְטָעָא דְּאִיבָּנָא הָוָה דּוּכְיָא
דַּחֲטָהָא עַתִּיקָאָא :

Ma chi non ha queste cose, è cieco, e non vede da lungi, essendosi dimenticato de la purgatione de suoi vecchij peccati.

10 מְטֻל הָנָא יַתִּירָאִין ת
אַחֵי תֶּלָּאוּן דְּתִתְחַיְּלוּן קֳד
קְרֵנְכוֹן וְגַבְיוּתְכוֹן הָלֵין
גִּיר אִן עֲבַדְתּוּן אַף עב
עֲבִדִיתוּן תִּארְתָא דְּכִיתָא
תֶּהֲוֵא לְכוֹן קְדָם אֱלָהָא ז
וְקָדָם בְּנֵי נָשָׁא אֲמִינָאִית :

Per laqual cosa, fratelli, studiate piu tosto di far ferma la Vostra vocatione & electione: perche facendo Voi queste cose, non cadrete giamai.

11 הָכְנָא גִּיר תֶּהֵוֵה לְכוֹן
מְסַיְּבָא מַעֲלָנָא לְמַלְכוּתָא
דְּמָרָן וּמַחֲיָנָן יְשׁוּעַ מש
מְשִׁיחָא דְּלָעָלַם :

Percioche cosi Vi sarà largamente data l'entrata nel regno del nostro Signore e Saluator IESV Christo.

א

6 וּבְדַעַת לְהִתְאַפֵּק וּבְהִתְאַפֵּק
אֶת־דְּמִיָּה וּבְדְמִיָּה אֶת־יִרְאַת
יְהוָה :

Y en la ſciencia templança, y en la templança paciencia, y en la paciencia temor de Dios.

7 וּבְיִרְאַת יְהוָה אֶת־אַחֲוָה
וּבְאַחֲוָה אֶת־אַהֲבָה :

Y en el temor de Dios amor hermanable, y en el amor hermanable charidad.

8 וְהָאֵלֶּה אִם יִהְיוּ לָכֶם וְיוֹתִירוּן
לֹא יַצִּיבוּנְכֶם נְאֲלָחִים וְלֹא
בְלִי־פֵרִי בַּהַגָּלוֹת אֲדֹנֵינוּ יֵשׁוּעַ
הַמָּשִׁיחַ :

Porque ſi en voſotros ay eſtas coſas, y abundan, no hos dexaran eſtar ocioſos, ni eſterilles en el conocimiento de nueſtro Sennor Ieſus el Chriſto.

9 וַאֲשֶׁר לֹא יַעֲמֹד עִמּוֹ הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה עִוֵּר הוּא וְתַבֶּלֶל אֲשֶׁר
שָׁכַח אֶת־טָהֳרַת חַטֹּאתָיו
הָרִאשֹׁנוֹת :

Empero el que no tiene eſtas coſas, es ciego, y anda tentando el camino con la mano, eſtando oluidado de la purgacion de ſus antiguos pecados.

10 לָכֵן אַחַי בְּמַאֲדָכֶם תִּזְעוּ
לְהָעִיז וּלְהִבָּחֵן אֶת־קְרִיאַתְכֶם
וּמִבְחָרְכֶם (בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים)
וְאִם תַּעֲשׂוּ וְאֶת־לְעוֹלָם לֹא
תִּגָּוֹפוּ :

Por loqual hermanos, tanto mas trabajad de hazer, por buenas obras, firme vueſtra vocacion y elecion: porque haziendo eſtas coſas, no caereys jamas.

11 כִּי־כָּכָה בְּעֹשֶׁר יִכּוֹן לָכֶם
בָּבוֹא לְמַלְכוּת אֲדֹנֵינוּ מוֹשִׁיעֵנוּ
יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ לָעוֹלָם :

Porque deſtamanera hos ſera abundantemente adminiſtrada la entrada en el Reyno eterno de nueſtro Sennor y Saluador Ieſus el Chriſto.

α'.

6. Ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονὴν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν.

Et auec ſcience, attrempance: & auec attrempance, patience: & auec patience, pieté:

7. Ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.

Et auec pieté, amour fraternelle: & auec amour fraternelle, charité.

8. Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐπίγνωσιν.

Car ſi ces choſes ſont en vous, & y abondent, elles ne vous laiſſeront point oiſeux, ne ſteriles en la cognoiſſance de noſtre Seigneur Ieſus Chriſt.

9. Ὧ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα, τυφλός ἐστι, μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν.

Car celui en qui ces choſes ne ſe trouuent point, eſt aueugle, & ne voit goutte de loin, ayant oublié la purification de ſes vieux pechés.

10. Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοὶ, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι. ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε.

Pourtant, freres, eſtudiez-vous pluſtoſt à affermir voſtre vocation & election: car en ce faiſant vous ne chopperez iamais.

11. Οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ (σωτῆρος) ἰησοῦ χριστοῦ.

Car par ce moyen l'entree au royaume eternel de noſtre Seigneur & Sauueur Ieſus Chriſt vous ſera abondamment fornie.

II. PETRI.

CAP. I.

6. In scientia autem abstinentiam, in abstinentia autem patientiam, in patientia autem pietatem.

And with knowledge/temperance: and with temperance / pacience: and with pacience/godlinesse.

7. In pietate autem amorem fraternitatis, in amore autem fraternitatis charitatem.

And with godlines/brotherly kindnes: and with brotherly kindnes / loue.

8. Hæc enim si vobiscum adsint, & superent: non vacuos, nec sine fructu vos cōstituent in Domini nostri Iesu Christi cognitione.

For if these things be among you / and abounde / they will make you that ye neither shall be ydle / nor vnfruitfull in the knowledge of our Lord, Jesus Christ.

9. Cui enim non præstò sunt hæc, cæcus est, & manu tentans, oblivionem accipiens purgationis veterum suorum delictorum.

For he that hath not these things / is blind / and cannot see farre of / & hath forgotten that he was purged from his olde sinnes.

10. Quapropter fratres magis satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis: hæc enim facientes, non peccabitis aliquando.

Wherefore / brethren / giue rather diligence to make your calling and election sure: for if ye doe these things / ye shall neuer fall.

11. Sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in æternum regnum Domini nostri & salvatoris Iesu Christi.

For by this meanes an entring shalbe ministred vnto you abundantly into the euerlasting kingdome of our Lorde and Sauiour Jesus Christ.

II. S. Petri.

Das I. Capitel.

6. Vnd in der bescheidenheit mässigkeit / vnd in der mässigkeit gedult / vnd in der gedult Gottseligkeit.

Oc i Beskedelighed Maadelighed / oc i maadelighed Taalmodighed / oc i taalmodighed Gudelighed.

7. Vnd in der Gottseligkeit Brüderliche liebe / vnd inn der Brüderlichen liebe gemeine liebe.

Oc i Gudelighed Broderlig kærlighed / oc i Broderlig kærlighed almindelig kærlighed.

8. Denn wo solchs reichlich bey euch ist / wirds euch nicht faul noch vnfruchtbar sein lassen / in der erkentniß vnsers HERRN Jesu Christi.

Thi at naar saa dant er rigelige hoss eder / da lader det eder icke bliffue lade eller wfructsommelige i vor HERRIS Jhesu Christi bekendelse.

9. Welcher aber solches nicht hat / der ist blind vnd tappet mit der Hand / vnd vergisset der reinigung seiner vorigen Sünde.

Men huo som dette icke haffuer / hand er Blind oc treffuer met haanden / oc forglemmer sine fremfarne synders Renselse.

10. Darumb lieben Brüder / thut desto mehr fleiß / ewren beruff vnnd erwehlung fest zu machen. Denn wo jr solchs thut / werdet jr nicht straucheln.

Der faar / kære Brødre / gører diss mere flid / at stadfeste eders kald oc Vduelelse. Thi at gøre i dette / da skulle i icke snuble.

11. Vnd also wird euch reichlich dargereichet werden / der eingang zu dem ewigen Reich vnsers HERREN vnd Heilands Jesu Christi.

Oc eder skal saa rigelige giffuis / den Indgong til vor HERRIS oc Frelseris Jhesu Christi enige Rige.

II. S. Petra.

Kapitola I.

6 W vměnij pak střijdmosti: a w střijdmosti trpěliwostij: w trpěliwosti pobožnostij:

A z vmiejethnośćia skromność / z skromnośćia ćierpliwość / zasie z ćierpliwośćia pobožność.

7. W pobožnosti pak Bratrským milowánijm: a w bratrským milowánij posluhugte Láskau.

A z pobožnośćia vprzeymość ku bráćiey / y z vprzeymośćia ku bráćiey miłość.

8. Nebo budaulik s wámi ty to wěcy / budaulik v wás přewyssowati / ne prázdnij ani bez vžitku postaweni budete w poznánij Pána nasseho Gežijsse Krysta.

Abowiem gdy ty rzeczy w was sa y obfituia / nie czynia was prożnymi áni niepożytheczynymi ku poznániu Páná nászego Jezu Krysta.

9. Kdož pak koli těch wěcy nemá / slepýk gest / a rukau makage / a nemage w paměti očisstěnij swých starých hřijchuow.

Bo ktory tych rzeczy nie ma / then iest slepy z daleka nic nie widzac / zá pámietawszy iż iest oczyśćion od stárych grzechow swoich.

10. A protož Bratřij snažte se na to / abysste dobrými skutky / potwrdili adokazowali gistěho wasseho powolánij y wywolenij / neb to činijce / nebudete hřessyti nikdá.

A przetož bráćia rádszey sie stárayćie abyśćie mocne czynili wezwánie y wybránie wásze / bo ieslibyśćie thy rzeczy czynili / nigdy sie nie powálićie.

11. A tudy spuosobij se wám hogný přistup k wěčnému Králowstwij / Pána nasseho a Spasytele Gezu Krysta.

Abowiem thym sposobem hoynie wam bedźie dane weśćie do wiecznego Krolestwá Pána nászego y zbáwićielá Jezusá Krystusá.

א

12 מָטֵל הָנָא לָא אֶשְׁתַּלֵּא
אַמִּינָאִית לְמַעֲהַדוּתָכוּן
עֲלַיְהוֹן דְּיַדְּעִין אַנְתּוּן וד
וְדַמְשַׁרְרִין עֲקַרֵיכוּן ——
וּמִתְקַיְּמִין אַנְתּוּן ———
בְּהַיְמָנוּתָא הֲי דִּילָבְּתוּן׃

Per ilche io non lasciarò d'ammonirui sempre di queste cose, ancor che voi le sappiate, e siate confermati ne la presente verità.

13 הָדָא גַּיר כְּאנָא סָבַר
אֲנָא בְּמָא דְאנָא אֲנָא ך
בְּמַשְׁכְּנָא הָדָא לַמֲעָרוּתָכוּן
בְּעוּדְהָנָא ך׃

Perche io stimo esser cosa giusta, fin ch'io sono in questo tabernacolo, sueglitarui con ammonitione.

14 מְפַס אֲנָא גַּיר דְּהָשָׁא
הוּא אֲתְקְרַב לִי לְמַנְחוּ מ
מָנִי לְמַשְׁכְּנִי וּמָרַן יֵשׁוּעַ
מְשִׁיחָא גְּלָא לִי׃

Sapendo che in breue ho à metter giu il mio tabernacolo, sicome il nostro Signor IESV Christo m'ha significato.

15 אֲלָאפ דִּין דְּכָל זְבַן
אִית־לְכוּן בָּתַר שׁוּלְמָתִי
לְמֶהֱוֵי דְּכָרוּתָכוּן בְּמָלַי׃

E m'ingegnarò che ancor doppo la mia morte Voi possiate sempre ricordarui di queste cose.

16 לוֹא גַּיר בְּשׁוּעְיָתָ ך
סְגִיהָתָא דְּסָבָתָ ך שְׁלַמָן
אֶלָּא אוֹדְעָן לְכוּן לְחַיְלָא
וּמֵאתִיתֵהּ דְּמָרַן יֵשׁוּעַ
מְשִׁיחָא חֵזֵן גַּיר רַבּוּתֵהּ׃

Perche noi non V'habbiam notificata la potentia e la venuta del nostro Signor IESV Christo, andando dietro à fauole sofistiche: ma come quelli che habbiamo co i nostri propri occhij veduta la sua maestà.

17 בַּד־מְקַבֵּל גַּיר מִן־
אֱלָהָ ך אֲבוּן אַיְקָרָ ך
וְתֻשְׁבּוּחְתָּא קָלָא הֲוָא מִן
שְׁמַיָּ ך דַּאמַר הָנוּ בְּרִי
חַבִּיבָא דְּבֵהּ אֶצְטְבִית לֵהּ׃

Perch'egli riceuè da Dio Padre honore e gloria, essendoli mandata da la magnifica gloria vna tal voce, Questo è il mio Figliuol diletto, nel quale io mi son compiaciuto.

א

12 עַל־כֵּן לֹא אֶחְדַּל לְהַזְהִיר
אֶתְכֶם תָּמִיד עַל־הָאֵלֶּה אַף
כִּי־יוֹדְעִים אַתֶּם וּמְסֻתָּפְחִים
בָּאֱמֶת הַקָּמָה לִפְנֵיכֶם׃

Por esto yo no dexaré siempre de amonestaros deestas cosas, aunque vosotros las sepays, y esteys confirmados en la verdad presente.

13 וּמֵחָשֵׁב אֲנִי כִּי־צֶדֶק הִיא
בְּהֱיוֹתִי בְּמִשְׁכָּן הַזֶּה לְעוֹרֵר
אֶתְכֶם בְּזִכָּרוֹן׃

Porque tengo por justo, en tanto que estoy en este tabernaculo, de incitaros con amonestacion.

14 בְּדַעְתִּי כִּי־מַהֵר אֲנִי לָשִׂים
אֶת־מִשְׁכָּנִי מֵעָלַי אֵיכָכָה גַּם
אֲדֹנֵינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ הִגִּיד לִי׃

Sabiendo que breuemente rengo de dexar este mi tabernaculo como nuestro Sennor Iesus el Christo me ha declarado.

15 וְאֶזְדַּע אֲשֶׁר תִּהְיֶה־לָּכֶם סְבָה
אַחֲרֵי צֵאתִי לְהַזְכִּירְכֶם אֶת־
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

Tambien yo procurare siempre con diligencia que despues de mi fallecimiento vosotros podays tener memoria deestas cosas.

16 כִּי־לֹא בָאנוּ אַחֲרֵי שְׁנִינוֹת
מְחֻכָּמוֹת כִּי־אִם הוֹדַעְנוּכֶם
אֶת־כֹּחַ וּבִיאַת אֲדֹנֵינוּ יֵשׁוּעַ
הַמָּשִׁיחַ כִּי־בְעֵינֵינוּ רָאִינוּ אֶת־
גְּדֻלָּתוֹ׃

Porque nosotros no hos auemos dado á conocer la potencia, y la venida de nuestro Sennor Iesus el Christo, siguiendo fabulas por arte compuestas, sino como auiendo con nuestros propios ojos visto su Magestad.

17 בְּקַחְתּוֹ מֵאֱלֹהִים אָבִיו אֶת־
כָּבוֹד וְהָדָר בֶּבוֹא עָלָיו מִלְּמַעְלָה
קוֹל בָּזֶה מִגְּדֻלַּת כְּבוֹדוֹ זֶה הוּא
בְנִי יְדִידִי אֲשֶׁר בּוֹ רָצִיתִי׃

Porque el auia recebido de Dios el Padre honrra y gloria, quando vna tal boz fue à el embiada de la manifica gloria: este es el amado Hijo mio, en el qual yo me he agradado.

α'.

12. Διὸ οὐκ ἀμελήσω ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ.

Parquoi ie ne serai paresseux de vous ramenteuoir tousiours ces choses, iaçoit que vous soyez cognoissans & fondés en la verité presente.

13. Δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει.

Car i'estime que c'est chose iuste, tãdis que ie suis en ce tabernacle, de vous esueiller par aduertissement.

14. Εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι.

Sachant que de brief i'ai à desloger de ce mien tabernacle, comme nostre Seigneur Iesus Christ mesme le m'a declaré.

15. Σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.

Mais ie mettrai peine qu'apres mon de partement aussi vous puissiez continuellement vous ramenteuoir ces choses.

16. Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος.

Car nous ne vous auons point donné à cognoistre la puissance & la venue de nostre Seigneur Iesus Christ, en ensuiuant des fables artificiellement cõposees: mais comme ayans veu de nos propres yeux la maieste d'icelui.

17. Λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα.

Car il auoit receu de Dieu le Pere honneur & gloire, quand vne telle voix lui fut enuoyee de la gloire magnifique. Cestui-ci est mon Fils bien-aimé, auquel i'ai pris mon bon plaisir.

CAP. I.

12. Propter quod incipiam vos ſemper commonere de his: & quidem ſcientes & confirmatos vos in præſenti veritate.

Wherefore/I will not be negligent to put you alwayes in remembrance of theſe things/though that ye haue knowledge/ and be ſtabliſhed in the preſent trueth.

13. Iuſtum autem arbitror quam diu ſum in hoc tabernaculo ſuſcitare vos in commonitione.

For I thinke it meete as long as I am in this tabernacle/ to ſtirre you vp by putting you in remembrance.

14. Certos quòd velox eſt depoſitio tabernaculi mei ſecundùm quod & Dominus noſter Ieſus Chriſtus ſignificavit mihi.

Seeing I know that the time is at hand that I muſt lay downe this my tabernacle/ euen as our Lorde Jeſus Chriſt hath ſhewed me.

15. Dabo autem operam & frequenter habere vos poſt obitum meum, ut horum omniũ memoriam faciatis.

I will endeuour therefore alwayes/ that ye alſo may be able to haue remembrance of theſe things after my departing.

16. Non enim indoctas fabulas ſecuti, notam fecimus vobis Domini noſtri Ieſu Chriſti virtutem & præſentiam: ſed ſpeculatores facti: illius magnitudinis.

For we folowed not deceyueable fables when we opened vnto you the power/and comming of our Lorde Jeſus Chriſt/ but with our eyes we ſawe his maieſtie.

17. Accipiens enim à Deo Patre honorem & gloriam, voce delapſa ad eum huiuſcemodi à magnifica gloria, Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi cõplacui, ipſum audite.

For he receyued of God the Father hoonur and glorie/ whẽ there came ſuch a voyce to him from the excellent glorie/ This is my beloued Sonne/ in whom I am well pleaſed.

Das I. Capitel.

12. Darumb wil ichs nicht laſſen/ euch allezeit ſolches zuerinnern/ wiewol jrs wiſſet/ vnd geſtercket ſeyt/ in der gegenwertigen Warheit.

Der faare vil ieg det icke lade/ at minde eder altid paa ſaadant/ Alligeuel at i vide oc ere ſtyrckede/ i den nærverendis ſandhed.

13. Denn ich achte es billich ſein/ ſo lange ich inn diſer Hütten bin/ euch zu erwecken/ vnd erinnern.

Thi ieg acter det at vere tilbørligt/ at opuecke oc paaminde eder/ ſaa lenge ſom ieg er i denne Bolig.

14. Denn ich weiß/ daß ich meine Hütten bald ablegen muß/ wie mir denn auch vnſer HERR Jeſus Chriſtus eröffnet hat.

Thi ieg veed/ at ieg ſkal ſnarlige aflegge mi Bolig/ ligeſom oc vor HERRE Jheſus Chriſtus haffuer obenbaret mig.

15. Ich wil aber fleiß thun/ daß jhr allenthalben habt nach meinem abſcheid/ ſolchs in gedechtniß zu halten.

Oc ieg vil gøre min flid/ at i alleuegne ſkulle haffue det: e i hukommelſe effter min Død.

16. Denn wir haben nicht den klugen Fabeln gefolgt/ da wir euch kunth gethan haben/ die krafft vnd zukunfft vnſers HErrn Jeſu Chriſti/ ſondern wir haben ſeine Herrligkeit ſelber geſehen.

Thi wi efterfulde icke kloge Fabel/ der wi kundgiorde eder vor HERRIS Jheſu Chriſti krafft oc tilkommelſe. Men wi haffue ſelff ſeet hans Herlighed.

17. Da er empfieng von Gott dem Vater ehre vnd preiß/ durch eine ſtimme/ die zu jhm geſchach von der groſſen Herrligkeit/ der maſſen: Diß iſt mein lieber Sohn an dem ich wolgefallen habe.

Der hand fick ære oc priſſ aff Gud Fader/ formedelſt en røſt/ ſom ſkede til hannem aff den ſtore herlighed/ i ſaa maade/ Denne er min elſkelige Søn/ i hvilcken ieg haffuer behageligheb.

Kapitola I.

12. A protož budu wás wždycky napomijnati k těm wěcem/ a to zagiſtě vmělé y ſtwrzeněm w přitomné prawdě.

A ták nic zánedbam was záwſſe vpomináć okolo tych rzeczy/ choć vmieiecie y potwierdzeni ieſtheſcie w teráźnieyßey prawoźie.

13. Nebo to mám za ſprawedliwé dokawád gſem w tomto Stánku/ abych wás zbuzował napomijnánijm;

Abowiem mniemam iż ieſt ſprawiedliwa rzecż/ pokim teſt w tym przybytku pobudzáć was przez napomináńie.

14. Giſt gſa/ że brzké geſt ſloženij Stánku mého/ yakož y Pán náſs Gežiſſs Kryſtus oznámil mné.

Wiedząc iż rychło złoże them moy przybytek/ iako y Pan náſz Jezus Krystus mnie oznaymił.

15. A budu toho pilen/ abyſte y wy po mé ſmrti kaſtona tyto wěcy zpomijnati mohli.

Ale też poſtáram ſie ábyſcie po mym wyśćiu moim tych rzeczy wzmienke cżynić mogli.

16. Nebo nenáſledugiſce wtipných báſnij/ známu gſme wám včinili Pána naſſeho Gežu Kryſta moc a přitomnoſt/ ale ſpatřiwſſe přitomnau welebnoſt ſláwy geho.

Abowiem nie oznaymiliſmy wam mocy y przyśćia Páná naſzego Jezu Krystá/ dawſzy ſie báśniom zmyſło nymi/ ale ogladawſzy oczyma náſzymi maieſtat tego.

17. Wzalt geſt zagiſtě od Boha Otce Cżeſt y Slawu/ když ſe ſtal k němu hlas takowý od welebné Sláwy: Tentot geſt Syn můg milý/ w kterémž mi ſe zalibilo/ geho poſlauchayte:

Bo byl wźiął od Bogá Ojcá cześć y chwałę/ gdy mu byl przyniesion głos tákowy od wielmożney chwały: Tenći teſt Syn moy miły náktorym ia przeſtawam.

א

18 וְאוֹתוֹ הַקּוֹל אֲנַחְנוּ שָׁמַעְנוּ כִּי־בָא מִשָּׁמַיִם בְּהִיוֹתֵנוּ עִמּוֹ בְּהַר קָדוֹשׁ׃

Y nosotros oymos esta boz embiada del cielo, quando estauamos juntamente conel enel monte sancto.

E noi udimo questa voce mandata dal cielo, essendo insieme con lui nel santo monte.

19 וְיֵשׁ לָנוּ דְבַר הַנְּבִיאִים לָד עִם אֵל אֲשֶׁר תֵּיטִיבוּ לַעֲשׂוֹת אִם תַּקְשִׁיבוּ לוֹ כְּמוֹ לַנֵּר הַמּוֹפִיעַ בְּמָקוֹם חָשֵׁךְ וְצַלְמָוֶת עַד־אֲשֶׁר יַהֵל הַיּוֹם וְיַזְרֵה הַנֹּגַהּ בְּלִבּוֹתֵיכֶם׃

Tenemos tambien la palabra de los Prophetas mas firme: àla qual hazeys bien de estar atentos como à vna candela que alumbra en lugar obscuro, hastaqne el dia esclarezca, y el luzero de la mannana salga en vuestros coraçones.

Noi habbiamo etiandio la parola de Profeti piu ferma: a laquale voi fate bene di stare attenti, come ad una lucerna che luce in luogo oscuro, infin à tanto ch'el giorno risplenda, e che la stella mattutina si leui ne vostri cuori.

20 וְזֹאת בָּרִאשׁוֹנָה תֵּדְעוּ כִּי־כָל־דְּבַר הַנְּבוּאָה מַעֲצַת בְּנֵי־אָדָם לֹא נֶהְיָה׃

Entendiendo primero esto, que ninguna Propheçia de la Escriptura es de particular interpretacion.

Intendendo primamente questo, che niuna Profetia de la Scrittura è di priuata interpretatione.

21 כִּי־בִרְצוֹן אָדָם לְעוֹלָם לֹא יָדָה נְבוּאָה כִּי־אִם בְּצַלְחַ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם דִּבְּרוּ אַנְשֵׁי־אֱלֹהִים הַקְּדוֹשִׁים׃

Porque la Prophecia no fue en los tiempos passados trayda por voluntad humana, mas los sanctos hombres de Dios hablaron siendo inspirados del Espititu sancto.

Imperoche la Profetia non fu giamai introdotta per humana volontà: ma i santi huomini di Dio hanno parlato sospinti da lo Spirito santo.

ב

1 וַיְהִי הֵין נְבִיאֵי שְׁקָרִים בָּעָם כְּמוֹ גַּם בָּכֶם יִהְיוּ מְלַמְּדֵי־שְׁקָרִים אֲשֶׁר יָבִיאוּ כְּפִירוֹת הָאֲבַדּוֹן וְיִכְחֲשׁוּ אֶת־הָאָדוֹן אֲשֶׁר פָּדָה אוֹתָם וּמַהֲרוּ לָהֲבִיא עַל־נַפְשָׁם אֶת־אָבְדָן׃

Empero vuo tambien falsos Prophetas onel pueblo, como aurà entre vosotros falsos doctores, que introduziran encubiertamente sectas de perdicion, y negarân àl Sennor que los rescató, trayendo sobre si mesmos acelerada perdicion.

Nondimeno nel popolo vi furono ancor de falsi profeti, si come ancor tra voi saranno de falsi dottori, che introduranno copertamente de le sette di perditione, e rinegaranno il Signor che gli ha ricomprati, tirandosi addosso una presta ruina.

א

18. Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ.

Et nous ouïsmes ceste voix enuoyee du ciel, estãs auec lui en la saincte montagne.

19. Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον· ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡ ἡμέρα διαυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.

Nous auons aussi la parole des Prophetes tres-ferme, à laquelle vous faites bien d'entendre, comme à vne chandelle qui esclaire en lieu obscur, iusqu'à ce que le iour commence à luire, & que l'estoile du matin se leue en vos cœurs.

20. Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς, ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται.

Si vous entendez premierement cela, que nulle prophetie de l'Escriture n'est de particuliere declaration.

21. Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν οἱ ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι.

Car la prophetie n'a point esté iadis apportee par la volonté humaine: mais les saincts hommes de Dieu estans poussés du sainct Esprit ont parlé.

ב

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι· οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν.

Mais il y a eu aussi des faux prophetes entre le peuple, comme il y aura pareillemẽt entre vous des faux docteurs, qui introduiront couuertement des sectes de perdition, & renieront le Seigneur qui les a rachetés, amenans sur eux-mesmes soudaine perdition.

CAP. I. | Das I. Capitel. | Kapitola I.

18. Et hanc vocem nos audivimus de cœlo allatam, cùm eſſemus cum ipſo in monte ſancto.

And this voyce we heard when it came from heauen / being with him in the holy mount.

18. Vnd diſe Stimme haben wir gehört vom Himmel bracht / da wir mit jhm waren / auff dem heiligen Berge.

Oc wi hørde denne røſt komme aff Himmelen / der wi vaare met hannem / paa det hellige Bierg.

18. A ten hlas my gſme ſlyſſeli ktoꝛy byli z niebá przyneſ:on / bedac z nim ná gorze świętey.

19. Et habemus firmiorem propheticum ſermonem: cui bene facitis attendentes quaſi lucernæ lucenti in caliginoſo loco, donec dies eluceſcat, & lucifer oriatur in cordibus veſtris.

We haue alſo a moſt ſure worde of the Propheres / to the which ye do well that ye take heede / as vnto a light that ſhineth in a darke place / vntill the day dawne / & the day ſtarre ariſe in your hearts.

19. Wir haben ein veſtes Prophetiſch wort / vnd jr thut wol / daß jr darauff achtet / als auff ein Liecht / das da ſcheinet in einem tunckeln ort / biß der Tag anbreche / vnd der Morgenſtern auffgehe in ewren hertzen.

Wie haffue it faſt Propȳeteliget ord / Oc i gore vel / at i giffue act der paa / lige ſom paa it Stuꝛ / der ſkin i en moꝛck ſted / Indtil Dagen kommer / oc Morgenſtiernen opgaar i eders hierte.

19. A mámę pewnkgſſy Prorockau ktoꝛą / ktoꝛąſto poſłaucha gijce / dobke činijſte / yako Swijce / ktorá ſwijtij w temnym mijſcu / aż ſe y den zaſwijtij / a Dennicę wzegde w Srdcych waſſich.

20. Hoc primùm intelligentes quòd omnis prophetia ſcripturæ propria interpretatione non fit.

So that ye firſt know this / that no propheeie in the Scripture is of any priuate motion.

20. Vnd das ſolt jhr für das erſte wiſſen / das keine Weiſſagung in der Schrifft geſchicht auß eigener Außlegung.

Oc det ſkulle i vide for det førſte / At der ſteer ingen Propheeie i Scrifften aff egen vdlegelſe.

20. Tomu nayprwę rozumięgijce / że każde Proroctwij piſma / nebywá wyłożenijm rozumu lidſkeho.

To naprzod wiedzac iż żadne proroctwo piſma nie ieſth własnego przyrucenia.

21. Non enim voluntate humana allata eſt aliquando prophetia: ſed Spiritu ſancto inſpirati, locuti ſunt ſancti Dei homines.

For the prophetie came not in olde time by the will of man: but holy men of God ſpake as they were moued by the holie Ghoſt.

21. Denn es iſt noch nie keine weiſſagung auß Menſchlichem willen herfürbracht / ſondern die heiligen Menſchen Gottes haben geredt / getrieben von dem heiligen Geiſt.

Thi der er icke end nu nogen Propheeie kommen frem aff Menniſkelig vilie / Men Guds hellige Menniſke / bleffue trengde til aff den hellig Aand at tale.

21. Nebo nikdá nenij přineſeno Proroctwij Lidſku wolij / ale Duchem Swatým gſauce nadchnuti / mluwiſwali Swatij Božij Lidé.

Abowiem nie wola ludzka przyniesione eſt nigdy proroctwo / ale święci ludzie Boży pobudzeni od Ducha świętego mowili.

CAP. II. | Das II. Capitel. | Kapitola II.

FVerunt verò & pſeudoprophetæ in populo, ſicut & in vobis erunt magiſtri mendaces, qui introducent ſectas perditionis, & eum qui emit eos, Dominum negant: ſuperducentes ſibi celerem perditionem.

But there were falſe prophetes alſo among the people / euen as there ſhall be falſe teachers among you: which priuily ſhall bring in damnable hereſies / euen denying the Lorde / that hath bought them / & bring vpon them ſelues ſwift damnation.

ES waren aber auch falſche Propheten vnter dem Volck / wie auch vnter euch ſein werden falſche Lehrer / die neben einführen werden verderbliche Secten / vnnd verläugnen den HERRN der ſie erkaufft hat / vnd werden über ſich ſelbs führen ein ſchnell Verdammniß.

DEr vaare oc falſke Propheter iblant Folcket / Lige ſom der ſkulle oc vere falſke Lærere iblant eder / ſom der hoſſ ſkulle indføre forderffuelige Partt / oc necte den HERRE ſom dem kobte / oc de ſkulle føre offuer dem ſelff en haſtig fordømelſe.

Bywali pak y ffaleſſnj Prorocy mezy lidem / yako y mezy wámi budu Wyteliżliwij / ktoryż budau wwozowati Roty zatracenij / a toho Pána ktoryż ge kaupil zapiragjce / przywozugjce ſobe rychlé zahynutij.

Byli też y fałſzywi Prorocy miedzy ludem / tako też miedzy wami beda fałſzywi nauczyciele / ktorzy potaiemnie w wioda kacerſtwa zaráżliwe / y Pana ſie też przez ktory ſie kupił / ſami na ſie przywodzac prędkie zginienie.

ב

2 אִיתַיְהוֹן גִּיר סַגִּיאִין ז
דְּאִתְרַנְיָאִית מְהַלְכִין ד
דְּעָלַיְהוֹן יִתְגַּדַּב אוֹרְחָא ז
דִּשְׁרָרָא ז :

E molti seguiranno le loro perditioni: per liquali la via de la verità sarà biasmata.

3 וּבְיַעֲנוּתָא בְּמִלָּא גָּרָלָאִין
יְקַנּוּן יִתְכוֹן דְּדִינְהוֹן כְּבַר
לָא שָׁלֵא וְאַבְדַנְהוֹן נָ ז
יְנַמָּךְ :

E per auaritia faranno mercantia di voi con finte parole: la condannatione de quali già lungo tempo non tarda, e la lor perditione non dorme.

4 אֲן אֱלָהָא גִּיר עַל־
מַלָאבָא דְּחָטוּ לָ ז חָס
אֶלָּא בְּסַוְטְמָא דְּחַשׁוּכָא
אֲסַרְהוֹן וְצַד מָא לְשִׁיוּר ז
תַּחְתְּגִנּוּן וְאַרְמַנּוּן לְמִתְנְטָרוּ
לְיוֹמָא דְּדִינָא :

Perche come la scamparebbeno essi se Iddio non perdonò à gli Angeli che peccorono? ma precipitandoli ne l'inferno con catene d'oscurità, gli dette ad esser riserbati al giudicio.

5 וְעַל־עָלְמָא קַדְמָיָא
לָא חָס אֶלָּ ז נְטַר לְגוּהַ
בָּרוּנָח הָכְאנוּתָא בַּד אַיְתִי
טוֹבָנָא עַל עָלְמָ ז ד
דִּרְשִׁיעֵ ז וַתְמָנְיָא נַפְשָׁן
בַּלְחוּד חָיֵי בְּמַיָּא :

E non perdonò à l'antico mondo, ma conservò Noe, ottauo banditor di giustitia, quando fece venire il diluuio nel mõdo de gl'impij.

6 וּמָדִינָתָ ז דְּסָדוֹם
וְדַעֲמוֹרָא אֲבַדְהוֹן לְחֻשְׁבָּא
וְחַיָּב לְהוֹן בְּחוּרְבָּא וְשָׂם
דְּמוּתָ ז לְאִלֵּין דְּעָתִידִין
לְמֶעְבַּד רוּשָׁעָא :

E condannò à distruttione le città di Sodoma e Gomorra, riducendo le in cenere, e ponendo le in esempio à quelli che douenano impiamente operare.

ב

2 וְלַבִּים יֵלְכוּ אַחֲרֵי זִלּוּתָם
אֲשֶׁר בָּם דֶּרֶךְ אֱמֶת יְמֹאָץ :

Y muchos seguiran sus perdiciones: por los quales el camino de la verdad sera blasphemado;

3 וּבְבֶצַע בַּעֲלִילוֹת חַדָּבָרִים
יִסְחָרוּנְכֶם כִּי־תוֹלַעְתָּם לֹא
תָמוּת וְאֵשָׁם לֹא תְכֻבֶּה :

Y por auaricia haran mercaderia de vosotros con palabras fingidas. sobre los quales la condenacion ya de largo tiempo no se tarda, y su perdicion no se duerme,

4 וְאִם אֱלֹהִים לֹא חָס עַל־
הַמַּלְאָכִים הַחוֹטְאִים כִּי־אִם
בַּאֲזוֹקֵי־חשך הֻתְּיָלָם שְׁאוֹלָה
וַיִּתְּנֵם לְשָׁמוֹר אֱלֹהִים דִּין :

Porque como escaparon ellos, pues no perdonó Dios á los Angeles que auian peccado: mas antes auiendolos despennado en el infierno con cadenas de obscuridad, los entregó para ser reservados àl juyzio:

5 וְעַל־עוֹלָם הָרִאשׁוֹן לֹא חָס
כִּי־אִם נָצַר אֶת־נֹחַ קוֹרֵא צֶדֶק
הַשְׁמִינִי בַּהֲבִיאוֹ אֶת־הַמַּבּוּל
מַיִם עַל־אֶרֶץ הָרְשָׁעִים :

Y pues no perdonó àl mundo viejo mas antes guardó à Noe octauo, pregonero de justicia: y truxo el diluuio àl mundo de maluados:

6 וְאֶת־עָרֵי סְדֹם וַעֲמֹרָה
בַּהַפְכָה בַּהֹפֶךְ אֶת־הָעָרִים שָׂפַט
לְהַכְלִים וְלַהֲוֵיר אוֹתָם אֲשֶׁר
עֲתִידִים לַחֲטֹאת :

Y si condenó por destruycion las ciudades de Sodoma, y de Gomorrha, tornando las en zéniza, y poniendolas por exemplo à los que auian de biuir sin temor y reuerencia de Dios.

C.

2. Καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται·

Et plusieurs ensuiuront leurs perditions: par lesquels la voye de verite sera blasphemee:

3. Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει.

De sorte que par auarice ils feront trafique de vous par paroles desguisees, sur lesquels dés pieça la condamnation ne tarde point, & leur perditiõ ne sommeille point.

4. Εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους.

Car si Dieu n'a point espargné les Anges qui ont peché: ains les ayant abismés auec chaines d'obscurité, il les a liurés pour estre reserués au iugement:

5. Καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὄγδοον Νῶε, δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας.

Et n'a point espargné le monde ancien, mais a gardé Noé, lui huitieme, heraut de iustice, & a amené le deluge sur le monde des meschans:

6. Καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας κατεστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς.

Et a condamné à subuertion les villes de Sodome & Gomorrhe, les reduisant en cendre, & les mettant pour exemple à ceux qui viuroyent en impieté:

CAP. II.

2. Et multi sequentur eorum luxurias, per quos via veritatis blasphemabitur.

And many shall followe their damnable wayes/ by whom the way of truet shalbe euill spoken of.

3. Et in avaritia fictis verbis de vobis negotiabuntur, quibus iudicium iam olim non cessat: & perditio eorum non dormitat.

And through couetousnesse shall they with fayned wordes make marchandise of you/ whose iudgement long agone is no farre of/ and their damnation sleepeth not.

4. Si enim Deus angelis peccantibus non pepercit; sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos, in iudicium reservari.

For if God spared not the Angels/ that hat sinned/ but cast them downe into hell and deliuered them into chaines of darkenes/ to be kept vnto damnation.

5. Et originali mundo non pepercit, sed octavum Noë iustitiæ præconem custodivit, diluvium mundo impiorum inducens.

Neither hath spared the olde worlde/ but saued Noe the eight person a prracher of righteousnesse/ and brought inthe floud vpon the world of the vngodly.

6. Et civitates Sodomorum & Gomorrhæorum in cinerem redigens, eversione damnavit, exemplum eorum qui impiè acturi sunt ponens.

And turned the cities of Sodom & Gomorrhe into ashes/ condemned them and ouerthrewe them/ and made them an ensample vnto them that after should liue vngodly.

Das II. Capitel.

2. Vnnd viel werden nachfolgen jhrem verderben/ durch welche wirdt der weg der Warheit verlästert werden.

Oc der skulle mange effterfølge deris forderffuelse. Formedelst huilcke Sandheds vey skal bespaattis.

3. Vnd durch Geitz/ mit erdichten worten/ werden sie an euch handthieren/ von welchem das vrtheil von langes her nicht säumig ist/ vnd jhr verdamniß schlefft nicht.

Oc de skulle handle met eder formedelst Gerighed oc optenckte ord/ Fra huilcke Dommen skal icke lenge tøffue/ oc deris fordømelse soffuer icke.

4. Denn so Gott der Engel/ die gesündiget haben/ nicht verschonet hat/ sondern hat sie mit Ketten der Finsterniß zur Helle verstossen/ vnd übergeben/ daß sie zum Gerichte behalten werden.

Thi at sparde Gud icke Englene/ som syndede/ Men støtte dem til Helffuede met mørckens Lencker/ oc antuordede dem hen/ at de skulle beuaris til Dommen.

5. Vnd hat nicht verschonet der vorigen Welt/ sondern bewarete Noe den Prediger der Gerechtigkeit selb achte/ vnd führete die Sündflut über die Welt der Gottlosen.

Oc sparde hand icke den fremsarne Verden/ Men beuarede Noe retferdigheds Predickere selff ottende/ Oc hand førde Syndfloden offuer de Wgudeligis Verden.

6. Vnnd hat die Stätte Sodoma vnnd Gomorra zu aschen gemacht/ vmbkehrt/ vnd verdampt/ Damit ein Exempel gesetzet den Gottlosen/ die hernach kommen würden.

Oc hand giorde de Stæder Sodoma oc Gomorra til aske/ omuende/ oc fordømde dem/ Oc hand sette de Wgudelige der met it Exempel/ som skulde komme der effter.

Kapitola II.

2. A mnozý gegich zawedenij následowati budau/ skrze kteréž cesta prawdy rauhánij bude poddána:

A wiele následowáć beda z ginienia ich/ przez ktore drogá prawdy bedźie bluźnioná.

3. A w lakomstwj swém slowy pokrytými o wás kupčiti budau. Kterýchžto odsauzenij giž dáwno nemesská/ a zatracenij gegich nespij.

Y przez łákomstwo zmyslonymi slowy wámi kupczyć beda/ ktorym potepienie iuż zdawna nie omieszkawa/ y ktorych zátrácenie nie drzemie.

4. Neb poněwadž gest Bůh Angeluom když zhřessyli neodpustil/ ale prowazy Pekelnými strhl ge do Pekla/ a wydal na odsauzenij/ aby byli chowáni k mučenij:

Abowiem iesli Bog Aniołom ktorzy byli zgrzeszyli nie przepuścił/ ale łancuchámi ćiemnośći stráćiwszy ie do piekłá/ podał ie záchowáne ku potepieniu.

5. A onomu prwnijmu Swětu také neodpustil/ krom sama osmého Noe hlásatele Sprawedlnosti zachowal/ když Potopu vwedl na neslechetný Swět.

Y stáremu świáthu nie przepuścił/ ále Noego sámo osmego opowiedácza sprawiedliwośći záchował/ przywiodszy pothop ná świát nie pobożnych.

6. A též Města Sodomských a Gomorských w prach obrátiw/ dopustil aby se propadla/ daw na nich přijklad těm/ kteřijž budau nesslechetně činiti.

Y miásthá Sodomczykow y Gomoreyczykow obroćiwszy w popioł wywroceniem pothepił/ y vczynił ie przykłádem tych ktorzy niepobożnie żyć beda.

ב

7 וְלוּט צַדִּיקָא דְּאִתְנְכִי מִן רַשִׁיעֵא בַּצְוִיהּ מִן הוּבָּכָא דְּאַסּוּטוּתָא׃

E liberonne il giusto Lot, ch'era oppresso da la conuersatione impudica de gli abbominenoli.

8 בְּאַפִּין גְּיִרַ וּבְשָׁמְעָן צַדִּיקָא כַּד אָגֵן בְּהוֹן בְּכָל יוֹם שְׁנַקוּ נַפְשֵׁהּ דְּצַדִּיקָא׃

Perche queſto giuſto habitando fra eſſi, vdendo, e vedendo, affliggeua ogni giorno il giuſto animo ſuo per le lero mique opere.

9 יָדַע מָרְיָן לְמִפְרַק לְכִאנָא מִן נְסִיוּנָא לַעֲלָא דִּין לְמֶסַר לְיוֹמָא דְּדִינָא לְמִשְׁתְּנָק׃

Il Signore ſa liberare i pïy da la tentatione, e riſerbare gl'ingiuſti ad eſſer puniti nel dì del giuditio.

10 יַתִּירָאִית דִּין דְּבַבְּסַר בְּרַגְּתָא דְּשַׁנְבוּתָא מְהַלְכִין וְבָסִיו לְמָרְיָן מִמְרְחִין וְשָׁבְרִין לְהוֹן בְּנַפְשֵׁהוֹן וְלָא רָעֲלִין דְּיֵהוֹוּן מִגַּדְּפִין לת לְתוּשְׁבַּחְתָּא דְּמַלְתָּן דְּקוּשְׁטָא׃

E maſſiamamente quelli che ſeguitando la carne, caminano ne l'immenda concupiſcentia e diſpreZZano la ſignoria, ſiquali ſono audaci, e piacciono a ſe ſteſſi, ne temeno di dir male de le maeſtà de ſuperiori.

11 אִיכָּא מַלְאֲכָא חַיְלְתָנֵא וְתַקִּיפָא מִנְּהוֹן לָא יָסְבוּן עַל נַפְשֵׁהוֹן דִּינָן דְּגוּדָפָא׃

Quando che gli Angeli, che pur ſon maggiori di forza e di potentia, non danno contra eſſe dinanzi al Signore ingurioſa ſententia.

12 הָנוּן דִּין אֵיךְ חֵיוָתָא דְּכְיָנָן דְּהָווּ לְמִתְבַּז וְלַקּוּטָא דְּמוֹבְלָן לַאֲבָדָן בְּדִלָּא יָדְעִין מְגַדְּפִין וּבְחֵבְלָן דג דְּנַפְשֵׁהוֹן יְאַבְּדוּן׃

Ma coſtoro come animali bruti, traſportati da l'impeto naturale, fatti per eſſer preda & perditione, dicendo male de le coſe che non intendono, perranno ne la lor corruttione.

ב

7 וְאֶת־לוֹט הַצַּדִּיק הַמְּעֻנֶּה מֵהֻלְיֹכֵת צֲלוּת הַקְּדֹשִׁים יְמַלֵּט׃

Y libró àl juſto Lot, el qual era perſeguido de los abominables por la nefanda conuerſacion deellos.

8 וְכִי־שָׁכֵן הַצַּדִּיק בֵּינֵיהֶם לְרֹאוֹת וְלִשְׁמוֹעַ אֶת־רֵעָתָם מִיָּמִים יָמִימָה הֵשַׁמּוּ אֶת־נֶפֶשׁ הַצַּדִּיק בְּמַעֲשֵׂי רְשָׁעָה׃

Porque eſte juſto de viſta y de oydos, moran do entre ellos, afligia cada dia ſu anima juſta con los hechos de aquellos injuſtos.

9 יוֹדֵעַ יְרוֹנָה לַמְלֹט אֶת־יְרֵאָיו מִמַּסָּתָם וְלִנְצוֹר אֶת־רְשָׁעִים לְיוֹם דִּין לְהִוָּתָם דְּרָאוֹן׃

Sabe el Sennor librar de tentacion à los pios, y reſeruar à los injuſtos para ſer atormentados en el dia del juyzio:

10 וְעַל־יְתֵד אוֹתָם אֲשֶׁר הוֹלְכִים בְּתַאֲוָתָם אַחֲרֵי טְמֵאַת הַבָּשָׂר בּוּז שִׁלְטוֹנוֹת מְלֵאֵי־לֵב עַזֵּי־פָנִים וְלֹא יִרְעָדוּ לְקַלֵּל לִכְבוֹד אֱלֹהִים׃

Y principalmente aquellos que ſiguiendo la carne, andan en concupiſcencia de immundicia, y menoſprecian la poteſtad, atreuidos, contumaces, que no temende dezir mal de las poteſtades ſuperiores.

11 אַף־כִּי־הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר בְּכֹחַ וּגְבוּרָה גְּדוֹלִים מֵהֶמָּה לֹא יִשְׂאוּ מִיהוָה אֶת־מִשְׁפַּט הַקְּלָלָה אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם׃

Como quiera que los miſmos Angeles que ſón mayores en fuerça y en potencia, no pronuncian juyzio de maldicion contra ellas delante del Sennor.

12 וְהָאֵלֶּה כְּבֶהֱמוֹת הָאֶרֶץ הַבְּעִירוֹת אֲשֶׁר נִבְרְאוּ לְטֶרֶף וְלַאֲבֹד וּבְקִלְלָם אֶת־אֲשֶׁר לֹא יוֹדְעִים בְּשַׁחַת נַפְשָׁם יִשְׁחָתוּ׃

Mas eſtos diziendo mal de las coſas que no entienden, como beſtias brutas, que naturalmente ſon hechas para preſa y deſtruycion, pereceran en ſu perdicion.

Ϛ.

7. Καὶ δίκαιον λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, ἐῤῥύσατο.

Et en a deliuré le iuſte Lot, qui eſtoit oppreſſé des abominables par leur infame conuerſation.

8. Βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν.

Car ce iuſte la habitant entr'eux, par ce qu'il oyoit & voyoit, tormentoit de iour en iour ſon ame iuſte, à cauſe de leurs meſchans actes,

9. Οἶδε κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν.

Le Seigneur ſait deliurer de tentation ceux qui l'honorent, & reſeruer les iniuſtes pour eſtre punis au iour du iugement:

10. Μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους, καὶ κυριότητας καταφρονοῦντας· τολμηταί, αὐθάδες, δόξας οὐ τρέμουσι, βλασφημοῦντες.

Et principalement ceux qui cheminét apres la chair, en conuoitiſe de pollution, & meſpriſant les ſeigneuries, audacieux, adonnés à leur ſens, qui n'ont point horreur de blaſmer les dignités.

11. Ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν.

Comme ainſi ſoit que les Anges, qui ſont plus grans en force & en puiſſance, ne donnent point ſentence de blaſme à l'en contre d'icelles deuant le Seigneur.

12. Οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα φυσικὰ γεγεννημένα εἰς ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθαρήσονται.

Mais ceux-ci comme beſtes, brutes, qui ſuiuent leur ſenſualité, eſtans faites pour eſtre prinſes & deſtruites, blaſmás ce qu'ils n'entendent point, periront par leur propre corruption:

7. Et

CAP. II.

7. Et iustum Lot oppressum à nefandorum iniuria ac luxuriosa conversatione eripuit.

And deliuered iust Loth vexed with the vncleanly conuersation of the wicked.

8. Aspectu enim & auditu iustus erat: habitans apud eos qui de die in diem animam iustam iniquis operibus cruciabant.

For he being righteous / and dwelling among them in seeing and hearing / vexed his righteous soule from day to day with their vnlawfull deedes.

9. Novit Dominus pios de tentatione eripere: iniquos verò in diem iudicii reservare cruciandos.

The Lorde knoweth to deliuer the godly out of tentation / and to reserue the vniust vnto the daye of iudgement to bee punished.

10. Magis autem eos qui post carnem in concupiscentia immunditiæ ambulant, dominationemq; contemnunt, audaces, sibi placentes: sectas non metuunt introducere blasphemantes.

And chiefely them that walke after the flesh / in the lust of vncleannes / and despise the gouernement / which are presumptuous / and stand in their owne cõceite / and feare not to speake euil of them that are indignitie.

11. Vbi angeli, fortitudine & virtute cùm sint maiores, non portant adversum se (*à Domino*) execrabile iudiciũ.

Where as the Angels which are greater both in power and might / giue not rayling iudgement agaynst them before the Lord.

12. Hi verò velut irrationabilia pecora, naturaliter in captionem & in perniciem, in his quæ ignorant blasphemantes in corruptione sua peribunt.

But these / as brute beastes / let with sensualitie and made to be taken / & destroyed / speake euill of those thiages which they knowe not / and shall perishe through theyr owne corruption.

Das II. Capitel.

7. Vnnd hat erlöset den Gerechten Loth / welchem die schendlichen Leute alles leid theten / mit jhrem vnzüchtigen wandel.

Oc hand frelste den retferdige Lot / huilcken de skendelige Folck giorde alt ont / met deris wtuctelige omgengelse.

8. Denn dieweil er gerecht war / vnnd vnter jhnen wohnet / daß ers sehen vnd hören muste / queleten sie die gerechte Seele von tag zu tage / mit jhren vnrechten wercken.

Oc effterdi hand vaar retferdig / oc bode iblant dem / at hand nøddis til at see oc høre det / da pinte de den retferdige Siel dag fra dag / met deris wretferdige gerninger.

9. Der HERR weiß die Gottseligen auß der versuchung zu erlösen / die Vngerechten aber behalten zum tage deß Gerichts zu peinigen.

HERREN veed at frelse de Gudelige aff fristelse / Oc at beuare de Wretferdige til Domme dag at pine.

10. Allermeist aber die / so da wandeln nach dem fleisch inn der vnreinen lust / vnd die Herrschafften verachten / dürstig / eigensinnig / nicht erzittern die Majestäten zu lästern.

Oc aller mest dem / som vandre effter Kødet / i wrenlig begering / oc foracte Herskaff / dristige / egensindede / icke beffue ved at bespaatte Maiestaten.

11. So doch die Engel / die grösser stärcke vnd macht haben / nicht ertragen das lästerliche Gericht wider sich vom HERREN.

Der som dog Englene / som haffue større styrcke oc mact / icke kunde lide den lastelige Dom mod sig aff HERREN.

12. Aber sie sind wie die vnvernünfftigen Thier / die von Natur dazu geborn sind / daß sie gefangen vnnd geschlacht werden / lästern da sie nichts von wissen / vnd werden in jrem verderblichen wesen vmbkommen.

Men de ere som wfornumstige Diur / som aff Naturen ere fødde der til / at de skulle gribis oc slactis / De laste det som de vide inted aff / oc skulle omkomme i deris forderffuelige væsen.

Kapitola II.

7. A sprawedliwěho Lotha obklijčeněho bezpráwijm nesslechetných / od smilněho gegich obcowánj wyswobodil.

Y spráwiedliwego Lotá sprácowánego bezecnym obcowániem ha niebnych ludzi wybáwił.

8. Zrakem zagistě y sluchem sprawedliwý byl přebýwage mezy nimi / kteřjžto den odedne sprawedliwau Dussy skutky nesslechetnými trápili.

Abowiem on spráwiedliwy mieszkáiac miedzy nimi / ná kázdy dzień nie pobožnymi ich spráwami widzac te y słyszac dusze spráwiedliwa dręczył.

9. Vmijť Pán Bůh sprawedliwě z pokussenj wyswoboditi / ale nesslechetně zachowati ke dni Saudněmu k mučenij.

Vmieć Pan pobožne ludzi z pokussenia wybawić / á niesprawiedliwe ná sadny dzień ku karániu záchowáć.

10. A naywijce ty / kteřijžto po wůli těla swěho w žádosti nečistoty chodij / a Panstwij potupugij / zauffalij gsauce / sami sobě se lijbijce / nebogijce se bludůw vwoditi / rauhagijce se

A zwłaszczá ty ktorzy zá ciałem iqac w nieczystey pożadliwości chodza / y páństhwem gardza swowolni / y w sobie sie kochaiacy / nie lekaia sie bluźnić przełożyństwá.

11. Kdežto Angelě gsauce wětssý w sýle y w mocy nežli Lidě / ledwa trpij proti sobě ten proklatý Saud (ode Pana.)

Gdyz sámi Aniołowie kthorzy śiła y moca wieczszy sa / nie czynia bluźnierskiego sadu przećiwko im v Páná.

12. Tyto pak iako ne rozumná howada / od přirozenij gdau do wězenij a k zahynutij w těch wěcech kterýchž neznagij / rauhagijce se w porussenij swěm zahynau.

Ale ći iáko nie rozumne bydletha kthore zá przyrodzeniem swoim ida / vczynione ku temu koncowi / áby poimáne zginęły / ty rzeczy gániac ktorych nie wiedza / w skáženiu swoim zágina.

13 וְקַבְּלוּן פּוּרְעָנֵי
דְּבִאנוּתָא דְּרִגְּתָתְהוֹן
דְּעַלְמָא מְתְחַנְּפִין טוּלְמָא
וְקָמְתָא דְּפָלְחִין אַסְטְרַגְיָא
בַּחֲשָׁמְיָתָא דְּנַפְשְׁהוֹן מ
מָצְטְרִין לְהוֹן עֲלַיְכוֹן׃

Riportando la mercè de l'ingiustitia: come quelli che si danno buon tempo ne le loro ordinarie delitie, sporcitie e macchie, che si pigliano passa tempo ne i loro stigami, banchettando insieme con voi.

14 עֵינֵיהוֹן מְלִין זָנְיוּתָא
וְחַטָּאָה לָא חָנְחִין דְּיַלְפִין
מְטָעִין נַפְשִׁין דְּבֵית חֲנָמָא
לִית לְהֵין לְבַנָּתְהוֹן מְלָא
עֲלוּבוּתָא בְּנֵי לְוָטָתָא׃

Che hanno gli occhij pieni d'adulterio, insatiabili del peccato, mescando le anime instabili, hauendo il cuore esercitato ne le rapine, essendo figliuoli di maladittione.

15 שָׁבְקִין אוֹרְחָתְהוֹן
תְּרִיצָתָא דְּפָרְעָא טְעוֹ מִן
הֵיכְמָנוּתָא וַאֲזַלוּ בְּאוֹרְחָה
בְּאוֹרְחָה דְּבִלְעָם בַּר־בְּעוֹר
דְּאֲחֵב לַאגְרָא דַּחֲטִיתָא׃

Che lasciata la dritta via, hanno errando, seguendo la via de Balaam figliuol di Bosor, ilquale amò la mercede iniqua.

16 מַרְדוּתָא דִּין קַבֵּל עַל־
מַסְטִינוּתָא נַפְשָׁה כַּד
חֲמָרָא חַרְשָׁא מְמַלְלָא
בְּקָלָא בַּר נָשָׁא וְכָלָא
שָׁטְיוּתָא דִּנְבִיָּא׃

Et fu conuinto de la sua iniquità: perche vn asinella muta, parlando in voce humana, raffrenò la pazzia del Profeta.

17 אִלֵּין הֲגוּן מַעְיְנֵי
דְּלָא מַיָּא עֲנָנֵי
דְּמָן
עַרְעוּרָא מְתְנַטְּרִין וּ
וַדְּעַמְטָנָא דַּחֲשׁוֹכָה מ
מְתְנַטַּר לָהוֹן׃

Questi son fonti senz'acqua, e nuuole arrotate da furia di vento: a i quali è riserbata in eterno l'oscurità de le tenebre.

13 לָקַחַת אֶת־שְׂכַר רִשְׁעָה
אֲשֶׁר לְחֶפְצָם חוֹשְׁבִים אֶת־
עֲדְנַת יוֹמָם מוּמִים וּמָאוּמִים
הַמְתְעַנְּגִים בְּמִרְמוֹתָם נַפְשָׁם
בְּאָכְלָם עִמָּכֶם לֶחֶם בְּבֵית
מַרְזֵחַ׃

Recibiendo el galardon de su injusticia reputando por deleyte poder gozar de deleytes cada dia: estos son suziedades y manchas: los quales comiendo con vosotros, jnntamente se recrean en sus errores.

14 עֵינֵיהֶם מְלֵאוֹ נֹאֲפִים
וְחַטָּאָה לֹא חָנוּחַ בַּעֲלוֹתָם
מְרַתְּלִים אֶת־נַפְשׁוֹת נָעוֹת וְנָדוֹת
לֵב בּוֹצַע בֵּצַע וּבְנֵי־
מְאֵרָה הֵמָּה׃

Teniendo los ojos llenos de adulterio, y no saben cessar de pecar, ceuando las animas inconstantes, teniendo el coraçon exercitado en cudicias, siendo hijos de maldicion,

15 בָּעֲזְבָם אֶת־דֶּרֶךְ יָשָׁרָה תָּעוּ
וְתָעוּ הָלְכוּ אַחֲרֵי־דֶּרֶךְ בִּלְעָם
בֶּן־בְּעוֹר אֲשֶׁר אָהַב אֶת־שְׂכַר
רִשְׁעָה׃

Que dexando el camino derecho han errado, auiendo seguido el camino de Balaam hijo de Bosor, el qual amó el premio de la maldad.

16 וְנִזַּף תּוֹכַחַת רִשְׁעָתוֹ נַפְשׁוֹ
בְּהַבְהִיעַ הָאִתּוֹן הַבְּעִירָה בְּקוֹל
אָדָם לִכְלֹא אֶת־כְּסִלוּת הַנָּבִיא׃

Y fue reprehendido de su maldad: vn animal mudo à costumbrado à yugo, sobre que yua sentado, hablando en boz de hombre refrenó la locura del Propheta.

17 אֵלֶּה הֵם בְּאֵרוֹת נְשָׁבָרִים
אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ מַיִם עֲנָנִים
גְּנֻבָתָם סוּפָה לָאֲשֶׁר עֵיפָה וְאֹפֶל
צַלְמָוֶת נִצַּר לָעוֹלָם׃

Estos son fuentes sin agua, y nuues traydas de toruellino de viento: para los quales está guardada eternalmente la obscuridad de las tinieblas.

13. Κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴν, σπίλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, συνδειπνοῦντες ὑμῖν.

Rapportans le salaire d'iniquité, & prenans leur plaisir en leurs delices ordinaires, taches, souillures, prenans leur esbat en leurs tromperies, en banquetãt auec vous:

14. Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος, καὶ ἀκαταπαύστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες· κατάρας τέκνα.

Ayans les ieux pleins d'adultere, & qui ne cessent iamais de pecher, amorsans les ames mal asseurees, ayans le cœur exercé en rapines, enfans de malediction:

15. Καταλιπόντες τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ· ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν.

Lesquels ayans delaissé le droit chemin, se sont fourueyés, ayans ensuiui le train de Balaam fils de Bosor, qui aima le salaire d'iniquité, mais il fut redargué de son iniustice.

16. Ἔλεγξιν ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν.

Car vne asneste muette parlant en voix d'homme, reprima la folie du Prophete.

17. Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται.

Ce sont fontaines sans eau, & nuees demenees par le tourbillon: ausquels l'obscurité des tenebres est reseruee eternellement.

CAP. II.

13. Percipientes mercedem iniustitię, voluptatem existimantes diei delicias, coinquinationis, & maculæ, deliciis affluentes, in conviviis suis luxuriantes vobiscum.

And shall receyue the wages of vnrighteousnes / as they which count it pleasure to liue deliciously for a season. Spottes they are & blottes / deliting themselues in their deceyuings / in feasting with you.

14. Oculos habentes plenos adulterii & incessabilis delicti. Pellicientes animas instabiles, cor exercitatum in avaritia habentes, maledictionis filii.

Hauing eyes full of adulterie / and that can not cease to sinne / beguiling vnstable soules: they haue heartes exercised with couetousnes / cursed children.

15. Derelinquentes rectam viam erraverunt, secuti viam Balaam ex Bosor, qui mercedem iniquitatis amavit.

Which forsaking the right way / haue gone astray / following the way of Balaam / the sonne of Bosor / which loued the wages of vnrighteousnes.

16. Correptionem verò habuit suæ vesaniæ, subiugale mutum animal hominis voce loquens, prohibuit prophetæ insipientiam.

But hee was rebuked for his iniquitie: for the domme asse speaking with mans voyce / for bade the foolishnes of the Prophet.

17. Hi sunt fontes sine aqua, & nebulæ turbinibus exagitatæ, quibus caligo tenebrarum reservatur.

These are welles without water / and cloudes carved about with a tempest / to whom the blacke darkenes is reserued for euer.

Das II. Capitel.

13. Vnd den lohn der vngerechtigkeit davon bringen. Sie achtens für wollust / das zeitliche wolleben / Sie sind schande vnnd laster / prangen von ewren Allmosen / prassen mit dem ewren.

Oc faa wretferdighedens Løn der aff. De acte det for vellæst / at leffue daglige vel / de ere skam oc last de bramme aff eders Almisse / de braske met eders.

14. Haben Augen voll Ehebruchs / lassen jhnen die Sünde nicht wehren / locken an sich die leichtfertigen Seelen / haben ein Hertz durchtrieben mit Geitz / verfluchte Leute.

De haffue øyen fulde aff Horeri / de lade icke formene dem synden / de locke til sig de letferdige Siele / haffue it hierte som er beslaget met gerighed / forbandede Folck.

15. Verlassen den richtigen Weg / vnd gehen jrre / vnd folgen nach dem wege Balaam deß Sons Bosor / welchem geliebte der lohn der vngerechtigkeit.

De forlade den rette vey / oc gaa vild / oc følge effter Balaams Bosor søns vey / huilcken der elskte wretferdighedens Løn.

16. Hatte aber eine straffe seiner übertrettung / nemlich / das stumme lastbare Thier redet mit Menschenstimme / vnd wehret deß Propheten thorheit.

Oc hand fick straff for sin offuertredelse som vaar / Det stumme trelbaarne Diur talede met Menniskis røst / oc formente Propheten sin daarlighed.

17. Das sind Brunnen ohn Wasser / vnd Wolcken vom Windwirbel vmbgetrieben / welchen behalten ist ein tunckel Finsterniß in ewigkeit.

Disse ere Kilder vden vand / oc Skyer som omdriffuis aff huerluind / huilcke mørckens dumhed er beuaret til euig tid.

Kapitola II.

13. Wezmauce odplatu nesprawedlnosti swé. Za rozkoss magij každého dne kochánij / gsauce posskwrna a mrzkosti: Rozkoss plodijce na Hodech swých s wámi smilnijce.

Z odnoßac zapláte niespráwiedliwości / przetho iż zá wdzięczna rzecz sobie máia powßedne roskoßy / plugastwem sa y zmázami ktorzy kochaia sie w zdrádach swoich gdy z wami biesiáduiá.

14. Oči magijce plné cyzoložstwa / a nepřestáwagij hřessyti / laudijce Dusse nevstawičné / srdce magijce obwyklé lakomstwij / Synowé zkořečenstwij:

Oczy máia pełne cudzołostwá / y kthorzy nie vmieia przestáć od grzechu / wyłudzáiac duße niestáteczne / serce máiac wyćwiczone ku wydzieraniu / ludzie przeklęci.

15. Kteřijž opustiwsse cestu prawau / y zblaudili vhodiwsse na cestu Balámowu z Bozor / kterýž mzdu neprawosti milowal.

Ktorzy opuściwßy prosta droge / obładzili sie / y vdáli sie droga Báláámá syná Bosorowego / ktory zapłáthy niespráwiedliwości vmiłował.

16. Protož trestánij měl za swau ne maudrost. Když němě pod Gho daně howado člowěčijm hlasem mluwilo / a bránilo Proroku geho nemaudrosti.

Ale ßtrofowánie przestępstwá swego ćierpiał / ábowiem niema oslicá iarzmo noßaca ludzkim głosem mowiac / zahámowáła ßaleństhwo prorockie.

17. Tiť gsau yako Studnice bez wody / a mlhy wichry zbauřené / kterýmžto mrákota temnostij se chowá.

Cić sa stokámi bez wody / obłoki od wichru pędzone / ktorym nagestße ćiemności ná wieki sa záchowáne.

18 כִּי־הֶבֶל גַּאֲוָתָם יַבִּיעוּן
בְּתַאֲוֹת זִלּוּת הַבָּשָׂר יְהָתְלוּ אוֹתָם
אֲשֶׁר בְּמְעַט סָרוּ מֵרֹעֲתָם אַךְ
עוֹד בְּשִׁגָּגָה הָלָכוּ׃

18 בַּחֲתִירוּתְהוּן גֵּיר סַר
סְרִיקוּת רַעֲיַנְהוּן מְמַלְלִין
וּמַטְעִין בְּרִגְיָתָא דְּבָסְרָא
בְּאַסּוּטוּתָא וּבְרַוְיוּתָא
בְּצַחְנוּתָא לְאִילֵּין דְּקַלִּיל
אָתְפַּצִּיו דִּבְטָעְיוּתָא ד
דְּאוֹרְחְהוּן מְהַלְּכִין׃

Percioche parlando parole di vanità più che arroganti, mescano con le concupiscentie de la carne & le lasciuie coloro, che s'erano del tutto ritratti da quelli che conuersano ne l'errore.

Porque hablando arrogantes palabras de vanidad, ceuan con las concupiscencias de la carne en dissoluciones à los que verdaderamente auian huydo de los que conuersan en error.

Car en prononçant propos fort enflés de vanité, ils amorsent par les conuoitises de la chair, & par insolences, ceux qui estoyent à bon escient eschappés d'entre ceux qui conuersent en erreur:

19 מְבַשְּׂרִים אוֹתָם אֵת־חָפְשָׁה
בְּרִיוֹתָם עַבְדֵי־הַשְׁחִיתָה כִּי־
הָאִישׁ אֲשֶׁר נִהְיָה מְפֻנֵּי אָחֵר
עַבְדּוֹ נֶעֱשָׂה׃

19 לְחֵארוּתָא גֵּיר מָלְכִין
לְהוֹן וְאִילֵּין אִיתַיְהוֹן ע
עַבְדִּוּתָא דְּחָבְלָא כָּל־מַן גֵּיר
דְּמְיַדְּכָא מִן אֲנָשׁ עַבְדָּה
הוּא אִתְעֲבַד׃

Promettendo loro la libertà, essendo essi serui di corruttione: conciosia che da cui l'huomo è superato, à colui è sottoposto in seruitù.

Prometiendoles libertad, siendo ellos mismos seruos de corrupcion. Porque el que es de alguno vencido, es subjecto à la seruidumbre del que lo vencio.

Leur promettans liberté: comme ainsi soit qu'eux-mesmes soyent serfs de corruption: car on est reduit en la seruitude de celui par lequel on est surmonté.

20 כִּי־אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת־גֹּאֵל
הָעוֹלָם בְּדַעַת אֲדֹנֵנוּ וְגֹאֲלֵנוּ
יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וְעוֹד נְבוּכִים יֻחְתּוּ
הֵיוּ לָהֶם הָאַחֲרוֹנוֹת רָעוֹת
מֵרִאשׁוֹנוֹת׃

20 אֲן גֵּיר אִתְפְּצִיו מִן־
טְמְאוּתָא דְּעָלְמָא
בִּידִעְתָא דְּמָרַן וּמְחַיְּנַן
יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא וְתָאנִין
תּוּב אִתְבַּכְּרִין וּמְוַהְּכִין
וְהַוְיָא חַרְתְּהוֹן בִּישָׁא מִן
קַדְמָתְהוֹן׃

Perche se poi che sono vsciti fuor de l'immondittie del mondo, per la cognition del Signore e Saluator IESV Christo, di nueuo inuolgendosi in esse, ne son superati, la loro vltima conditione è diuenuta peggior che la prima.

Ciertamente si auiendose ellos apartado de las contaminaciones del mundo, por el conocimiento del Sennor y Saluador Iesus el Christo, y otra vez enboluiendose en ellas, son vencidos, sus postrimerias les son hechas peores que los principios.

Car si apres estre eschappes des souillures du monde, par la cognoissance du Seigneur & Sauueur Iesus Christ: toutes fois derechef estãs entortillés en icelles, ils en sont surmontés, leur derniere condition leur est deuenue pire que la premiere.

21 כִּי־טוֹב הָיָה לָהֶם לֹא לָדַעַת
אֶת־דֶּרֶךְ הַצְּדָקָה מִדַּעַת וְלָשׁוּב
מֵאַחֲרֵי־מִצְוָה הַקְּדוֹשָׁה הַנִּתָּנָה
לָהֶם׃

21 בַּקַּח גֵּיר טַב לֵיר
לְמַדְּעוּתְהוֹן לְאוּרְחָ
דְּכָאנוּ מִן־דַּלְמַדְּעוּ וְתוּב
לְמֶתְפְּנֵיו מִן־בּוּקְדָּנָא
קַדִּישָׁא דְּמְתְיַהֲבָא לְהוֹן׃

Imporeche sarebbe stato loro il meglio non hauer conosciuta la via de la giustitia, che doppo l'hauerla conosciuta, ritornarsene à dietro dal santo precetto che era stato dato loro.

Porque mejor les vuiera sido no auer conocido el camino de la justicia, que despues de auerlo conocido, tornarse àtràs del sancto mandamiento que les fue dado.

Car il leur eust mieux valu n'auoir point cogneu la voye de iustice qu'apres l'auoir cognuë, se destourner arriere du sainct commandement qui leur auoit esté baillé.

22 הָיָה בְּהוֹן לָהֶם דְּבַר־מְשָׁל
הָאֱמֶת כֶּכֶלֶב שָׁב עַל־קְאֹ
וַחֲזִיר רָחַץ אֶל־גְּלֵלִי צְאָתוֹ׃

22 דְּהָוָא גֵּיר לְהוֹן בְּלַאתָא
דִּיקוּשְׁתָא הָדָא כַּלְבָּא תָב
לְקֵיבְסֵהּ וַחֲזִירָא מְשְׁתַּיְּנָא
לְכַיְאקָא דְּוָבְלָא׃

Et è loro auuenuto quello che si dice per vero prouerbio, Cane ritornato al suo proprio vomito: e porca lauata ritornata à tramolgersi nel fango.

Pero hales acontecido loque por vn verdadero prouerbio se suele dezir: El perro es buelto à su vomito, y la puerca lauada es tornada àl rebolcadero del cieno.

Mais ce qu'on dit par vn vrai prouerbe, leur est aduenu, Le chien est retourné à son propre vomissement: & la truye lauee est retournee à se veautrer au bourbier.

18. Superbia

18. Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς, ἀσελγείαις τοὺς (ὀλίγον) ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους.

19. Ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς. ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται.

20. Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου, ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων.

21. Κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς.

22. Συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας, κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα· καί, Ὗς λουσαμένη, εἰς κύλισμα βορβόρου.

II. PETRI. | II. S. Petri. | II. S. Petra.

CAP. II.

18. Superbia enim vanitatis loquentes, pelliciunt in desideriis carnis luxuriæ, eos qui paululum effugiunt, qui in errore conversantur.

For in speaking swelling wordes of vanitie / they beguile with wantonnes through the lustes of the flesh them that were cleane escaped from them which are wrapped in errour.

19. Libertatem illis promittentes, cum ipsi servi sint corruptionis, à quo enim quis superatus est, huius & servus est.

Promising vnto them libertie / & are them selues the seruants of corruption: for of whomsoeuer a man is ouercome / euen vnto the same is he in bondage.

20. Si enim refugientes coinquinationes mundi, in cognitione Domini nostri & salvatoris Iesu Christi, his rursus implicati superantur, facta sunt eis posteriora deteriora prioribus.

For if they / after they haue escaped frō the filthinesse of the worlde / through the knowledge of the Lord / and of the Sauiour Jesus Christ / are yet tangled againe therein / and ouercome / the latter ende is worse with them then the beginning.

21. Melius enim erat illis non cognoscere viam iustitiæ, quam post agnitionem, retrorsum converti ab eo quod illis traditum est sancto mandato.

For it had bene better for them / not to haue knowne the waye of righteousnesse / then after they haue knowen it / to turne from the holy commandement giuen vnto them.

22. Contigit enim eis illud veri proverbii: Canis reversus ad suum vomitum: &, Sus lota in volutabro luti.

But it is come vnto them / according to the true prouerbe / The dogge is returned to his owne vomit: and / The sow that was washed / to the wallowing in the myer.

Das II. Capitel.

18. Denn sie reden stoltze wort / da nichts hinder ist / vnd reitzen durch vnzucht zur fleischlichen lust / die jenigen / die recht entrunnen waren / vnnd nun im irrthumb wandeln.

Thi de tale stolte ord / som inted er hoff / oc locke dem formedelst wtuctighed til kødelig lyst / som rettelige vaare vndkomne / oc vandre nu i vild farelse.

19. Vnd verheissen jnen Freyheit / so sie selbs Knecht deß Verderbens sind. Denn von welchem jemand überwunden ist / deß Knecht ist er worden.

Oc de loffue dem Frihed / alligeuel at de ere selff forderffuelsens Tienere. Thi aff huilcken nogen er offueruunden / hans Tienere er hand bleffuen.

20. Denn so sie entflohen sind dem vnflat der Welt / durch die erkentniß deß HERRN vnd Heilandes Jesu Christi / werden aber widerumb inn dieselbigen geflochten vnnd überwunden / ist mit jnen das letzte ärger worden denn das erste.

Thi at vnflyde de Verdens wrenlighed / formedelst vor HERRIS oc Frelseris Jhesu Christi bekendelse / oc bliffue besuerede oc offueruundne igen der vdi / da er det siste bleffuit verre met dem end det første.

21. Denn es were jnen besser / daß sie den weg der Gerechtigkeit nicht erkennet hetten / denn daß sie jhn erkennen / vnd sich kehren von dem heiligen Gebot / das jnen gegeben ist.

Thi det vaare dem bedre / at de haffde icke kent retferdighedens vey / end at de kende hannem / oc vende sig fra det hellige Bud / som dem er giffuit.

22. Es ist jnen widerfaren das ware Sprichwort: Der Hund frisset wider was er gespeiet hat. Vnd die Sau wältzet sich nach der schwemme wider im kot.

Det sande Ordsprock er dem vederfaret / Hunden æder igen det som hand spyde. Oc Soen velter sig i Skarnet igen effter hun er toen.

Kapitola II.

18. Nebo pyssně marnosti mluwijce / laudij w rozkossy tělesného smilstwa / ty kteřijž nedokonále warugij se hřijchuow / a w bludu bydlijce.

Abowiem nádeta prožność mowiac / przyłudzaia przez pożadliwość ciała y roskoszy ty ktorzy prawdziwie vćiekli byli od onych ktorzy w błędzie przemieszkawaia.

19. Swobodu gim slibugij / a gsauce sami služebnicy porussenj. Neb od koho kdo gest přemožen / toho y služebnijkem gest.

Wolność im obiecuiac gdyż sami sa słudzy skażenia / abowiem kto iest od kogo przezwyćiężon / temu też iest zniewolony.

20. A když pak ti kteřijž vtijkagij posskwrn swěta tohoto / skrze známost Pána nasseho a Spasytele Gezu Krysta / opět zase gimi býwagij přemoženi a w ně vwaleni / tehdy včiněny gsau gim poslednij wěcy horssý nežli prwnij.

Bo iesliby vssedszy plugáwośći świáthá przez vznánie Páná y zbáwićiela Jezu Krystá / tymi sie vmotawszy byli zwyćiężeni / thedy ostatni stan ich stał sie gorszy niż pierwszy.

21. Neb gest bylo gim lěpe cesty Sprawedlnosti nepoznáwati / nežli popoznánij zasezpět odwrátiti / od toho Přikázanij Swatého / kteréž gest gim bylo prwě wydano.

A lepieyby im było nie vznać drogi spráwiedliwośći / niżli poznawszy cofnać sie ná zad od świethey nauky im podáney.

22. Treffij se zagistě na ně ono prawě Přijslowij: Pes nawrátil se k swému wýwratu. A toto: Swině vmytá / zase se vwalila do Kalisstě bláta.

Ale sie im przydáło / co prawdziwa przypowieśćia pospolićie mawiáia / Pies wroćił sie do zmiećiská swego / y świnia vmyta do kałuże błotá.

ג

1 לְהָדָא הָשָׁא אֲנָא חָבִיבַי
דִּתְרֵתֵין כְּתֵב אֲנָא
לְכוֹן אַגֵּרְתָּא דְּבֵהֵין מַקִּים אֲנָא
בְּעוּדָנָא לְדַכְּפָא
דְּרַעְיָנְכוֹן׃

Carissimi, io vi scriuo gia questa seconda epistola, per amendue lequali sueglio con ammonitione la sincera vostra mente.

2 דִּתְהֲווֹן עָהֲדִין לְמִלָּא
דְּמִן קַדָּם מְתַאֲמְרִין מִן
נְבִיֵּא קַדִּישָׁא וְלִפּוּקְדָנָן
דְּחָנָן שְׁלִיחָא מָרָן וּמוֹשִׁיעָנָן
אִנּוּן׃

Acciochè vi ricordiate de le parole che gia sono state dette da i santi Profeti, e de la Dottrina di noi Apostoli del Signore e Saluatore.

3 הָדָא דֵּין לוּקְדָם תִּדְעוּן
דִּבְיוֹמָתָא חָרְיָא יְאתוֹן
אַנְשָׁא דְּבַרְנָיָא וְטוֹעֵי דְּ
דְּעַלְמָא הָנָא בְּרַגְּיָנָתְהוֹן
דְּנַפְשָׁהוֹן יְהַלְּכוּן׃

Sapendo in prima questo che ne gli vltimi giorni verrano de beffatori, che caminaranno secondo le lor propria concupiscentie.

4 וְאָמְרִין אֵיכוֹ הָכִי
מוּלְכָנָא דְּמֵאתָתֵהּ מִן־
בָּתַר דֵּין דְּמֵכוּ אֲבָהָתָן כֹּל־
מֵדֵם הָכְנָא מִקַּיְמִין מִן
רֵישְׁיָתֵהּ דְּעָלְמָא׃

E diranno, Doue è la promessa de la sua venuta? conciosia che da che i Padri s'addormirono, tutte le cose stanno perseuerando cosi fin dal principio de la creatione.

5 מְטוּל דְּהָדָא מִן־הָלִין
מְלָא לָא טָעְיָן לְהוֹן ד
דִּשְׁמַיָּא הֲוֹו מִן־קַדִּים
וְאַרְעָא מִן מַיָּא וּבְמַיָּא
דְּמַיָּא מִתְקַיְּמִין מְטוּל
בְּמִלְּתָא דֵּאלָהָא׃

Certo essi sono volontariamente ignoranti di questo che i cieli erano già gran tempo, e la terra, consistendo dentro à l'acque, e per mezo l'acque, per la parola di Dio.

6 מְטוּל הָנוּן גִּיר דְּמִן
קַדִּים עָלְמָא כַּד הֲוָה
מְלֵאָא אֲבַד׃

Per lequali cose il mondo che era allora inondato d'acqua, perì.

ג

1 וּמַעַתָּה אֲהוּבַי שְׁנִית כּוֹתֵב אֲנִי
לָכֶם אֶת־אִגֶּרֶת הַזֹּאת לְהָתְעוֹרֵר
בְּזִכָּרוֹן אֶת־תָּמַת דִּיחֲכֶם׃

Charissimos, yo os escriuo aora esta segunda carta, por la qual despierto con exhortacion vuestro limpio entendimiento.

2 לְזָכֹר דְּבָרִים אֲשֶׁר מִקֶּדֶם
מִדְּבָרִים בְּפִי־הַנְּבִיאִים הַקְּדוֹשִׁים
וּמִצִּוָּתֵנוּ אֲשֶׁר הֵינוּ אֲנַחְנוּ
שְׁלִיחֵי־אֲדֹנֵינוּ וּמוֹשִׁיעֵנוּ׃

Para que tengays memoria de las palabras que antes han sido dichas de los sanctos Prophetas, y de nuestro mandamiento, que somos Apostoles del Sennor y Saluador.

3 וְזֹאת בָּרִאשׁוֹנָה תֵּדְעוּ כִּי־
יָבוֹאוּ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הַעֲלוּלִים
הֲהוֹלְכִים כְּתַאֲוֹת נַפְשׁוֹתָם׃

Sabiendo primero esto, que en los postrimeros dias vendrán Burladores, andando segun sus proprias concupiscencias.

4 וְלֵאמֹר אַיּוֹ מַאֲמַר בּוֹאוֹ כִּי־
מֵאֲשֶׁר יָשְׁנוּ אֲבוֹתֵינוּ כָּל־דְּבָרִים
עַל־כֵּנָם עוֹמְדִים מֵרֵאשִׁית
הַבְּרִיאָה׃

Y diziendo: Adonde esta la Promessa de su aduenimiento? Porque desde el dia en que los Padres durmieron, todas las cosas perseueran ansi como desde el principio de la creacion.

5 אַךְ בְּסֶלַף וְהֶפְצֵר נֶכְחָד מֵהֶם
כִּי־הַשָּׁמַיִם הָיוּ מִקֶּדֶם וְהָאָרֶץ
מַמַּיִם וּבַמָּיִם, קָמָה בִּדְבַר
אֱלֹהִים׃

Cierto ellos ignoran voluntariamente, que los cielos fueron enel tiempo antiguo: y la tierra que por agua y en agua está essentada por la palabra de Dios:

6 אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם מִקֶּדֶם הָאָרֶץ
בְּמֵי הַמַּבּוּל נִשְׁחָתָה׃

Por loqual el mundo de entonces pereció anegado por agua.

ΚΕΦΑΛ. γ'.

Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοὶ, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολὴν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν.

Bien aimés, ie vous escri desia ceste seconde epistre, par laquelle ie reueille par aduertissemens vostre pur entendement:

2. Μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος.

A fin qu'ayez souuenance des paroles qui au parauant ont esté dites par les saincts Prophetes, & de nostre sainct commandement, qui sommes Apostres du Seigneur & Sauueur.

3. Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι.

Sachans tout premierement cela, qu'il viendra es derniers iours des mocqueurs, cheminans selon leurs propres conuoitises:

4. Καὶ λέγοντες, Ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως.

Et disans, Où est la promesse de son aduenement? car depuis que les Peres sont endormis, toutes choses perseuerent ainsi dés le commencement de la creation.

5. Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ, ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος, συνεστῶσα, τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ.

Car ils ignorent volontairement ce poinct, que dés iadis les cieux ont eu leur estre, & la terre consistant dedans l'eau, & parmi l'eau, par la parole de Dieu.

6. Δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο.

Par lesquelles choses le monde d'alors est peri, estant couuert d'vn deluge d'eaux.

1. Hanc

CAP. III.

HAnc ecce vobis chariſſimi ſecundam ſcribo epiſtolam, in quibus, veſtram excito in commonitione ſinceram mentem.

This ſeond Epiſtle I new write vnto you/ beloued/ where with I ſtirre vp/ and warne your pure mindes.

2. Vt memores ſitis eorum quæ prædixi verborum à ſanctis Prophetis, & Apoſtolorum veſtrorum, præceptorum Domini & Salvatoris.

To call to remembrance the werds/ which were tolde before of the holy Prophets/ and alſo the cõmaudement of vs the Apoſtles of the Lord and Sauiour.

3. Hoc primùm ſcientes, quòd venient in noviſſimis diebus in deceptione illuſores, iuxta proprias concupiſcentias ambulantes.

This firſt vnderſtande/ that there ſhall come in the laſt dayes/ mockers/ which will walke after their luſtes.

4. Dicentes, Vbi eſt promiſſio aut adventus eius? ex quo enim patres dormierunt, omnia ſic perſeverant ab initio creaturæ.

And ſay/ Where is the promes of his cõming? for ſince the fathers died/ all things continue a like from the beginning of the creation.

5. Latet enim eos hoc volentes, quòd cæli erant priùs & terra, de aqua, & per aquam, conſiſtens Dei verbo.

For this they willingly knowe not/ that the heauens were of old/ and the earth that was of the water and by the water/ by the worde of God.

6. Per quæ, ille tunc mundus aqua inundatus periit.

Wherefore the world that then was/ periſhed/ ouerflowed with the water.

Das III. Capitel.

DJß iſt die ander Epiſtel/ die ich euch ſchreibe jr lieben/ inn welcher ich erwecke vnnd erinnere ewren lautern ſinn.

DEtte er den anden Epiſtel/ ſom ieg ſcriffuer til eder/ i elſkelige/ i huilcket ieg opuecker oc paaminder eders rene ſind.

2. Daß jr gedencket an die wort/ die euch zuvor geſagt ſind von den heiligen Propheten/ vnd an vnſer gebot/ die wir ſind Apoſtel deß HERRN vnd Heilands.

At i ſtulle tencke paa de ord/ ſom eder ere tilforn ſagde aff de hellige Prophet r/ oc paa vort Bud/ w. ſom ere vor HERRE JESV Frelſeris Apoſtle.

3. Vnd wiſſet das auffs erſt/ daß in den letzten tagen kommen werden Spötter die nach jren eigenen lüſten wandeln.

De i ſtulle det forſt vide/ at der ſkulle kom ne i de ſiſte dage/ Beſpaattere/ ſom vandre efter deris egen Lyſt.

4. Vnd ſagen: Wo iſt die Verheiſſung ſeiner zukunfft? Denn nach dem die Väter entſchlaffen ſind/ bleibet es alles/ wie es von anfang der Creaturen geweſen iſt.

Oc ſige/ huor er hans Tilkommelſis Loffte? Thi efter at Fedrene ſoffuede hen/ da bliffuer alting/ ligeſom det vaar aff Creaturens begyndelſe.

5. Aber mutwillens wöllen ſie nicht wiſſen/ daß der Himmel vor zeiten auch war/ darzu die Erde auß Waſſer vnd im Waſſer beſtanden/ durch Gottes Wort.

Men aff forſtedelighed ville de icke vide/ at Himmelen oc vaar i fordom tid/ der til met Jorden ſtadig aff vand oc vdi vand/ formedelſt Guds Ord.

6. Dennoch ward zu der zeit/ die Welt durch diſelbigen mit der Sündflut verderbet.

Dog pleff paa den tid/ Verden forderffuit formedelſt de ſamme met Syndfloden.

Kapitola III.

NAymilegſſý/ hle tentok wám giż druhý Liſt piſſy/ kterýmż wzbuzugi w napomjnánj waſſý čiſtau myſl.

NAmileyſſy tuż then wthory liſt do was piſſe/ w kthorym bżyra myſl wáſſe przez nápominánie wzbudzam.

2. Abyſſte pamatowali na ſlowa/ ktorá gſau wám przedpowżdżná od ſwatých Prorokůw/ a na naſſe Přikázanj ktrýż gſme Apoſtolé Pána a Spaſytele naſſeho.

Abyſſe pámietáli ſłowá przepowiedżiane od świętych Proroków/ y nauke náſſe/ ktorzy teſte ſmy Apoſtołowie Pána y zbáwićiela.

3. Toto nayprwé wżdauce/ że pżigdau w poſledniich dnech s oklamáwanijm/ posmżwači/ podlé ſwých żádoſtij chodijce.

Tho naprzod wiedżac/ iż o ſtátnich dni przyda ſpyderze/ ktorzy ſię odż ć będą w ſwoich własnych roſkoſżach.

4. A říkagjce: Kde geſt zaſlibenij nebo přijchod geho? Neb yak gſau Otcowé naſſy zemkeli wſſecky wżcy tak trwagj od počátku ſtwořenij.

Amowiac gdżież teſt obiecha nicá przyścia tego? Abowiem od tho ſzo czáſu iako oycowie záſnęli/ wſzyſtki rzeczy tak trwáią od początku ſtworzenia.

5. A tohoto tomu tak chtij/ ſkryto geſt před nimi toto/ że gſau Nebeſa byla prwé tży y Zemé z wody/ a ſkrz wodu to trwalo ſlowem Bożijm

Bo dobrowolnie tego nie wiedzą/ iż niedáwno zdawna ſtháły ſię przez ſłowo Boże/ y ziemiá z wody/ y w wodzie poſtáwiona.

6. Skrze ktereżto onen prwnij Swét wodau gſa potopen zhynul.

Przetho świát ktory był ná ówen czas/ zátopiony woda zginął.

ג
ג
γ'.

7 וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ מֵעַתָּה בְּאוֹתוֹ הַדָּבָר גְּאֲצָרִים הֵמָּה לָאֵשׁ נִצָּרִים לְיוֹם דִּין לְאָבְדַן אֲנָשִׁים רָשָׁעִים׃

Mas los cielos que ſon aora, y la tierra, ſon conſeruados por la miſma palabra, guardados para el fuego en el dia del juyzio, y de la perdicion de los hombres impios.

7. Οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ, τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶ, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.

Mais les cieux qui ſont maintenant & la terre, ſont reſerués par la meſme parole, eſtans gardés pour le feu au iour du iugement, & de la deſtruction des meſchans hommes.

7 מִן הַשָּׁא דִּין שְׁמַיָּא וְאַרְעָא בְּמִלְּתֵהּ נְטִירִין וּמְתְנַטְּרִין לְנוּרָא לְיוֹמָא דְּדִינָא וְלַאוּבָדָנָא דַּאֲנָשָׁא רַשִׁיעֵא׃

Et cieli che ſono al preſente, e la terra, ſon riposti per la medeſima ſua parola, riſerbandoſi al fuoco nel dì del giudicio e de la perditione de gli huomini impij.

8 וְאַחַת הַוֹּאת לֹא תֶכָּחֵד מִכֶּם אֲהוּבַי כִּי־יוֹם אֶחָד בְּעֵינֵי יְהוָה כְּאֶלֶף שָׁנִים וְאֶלֶף שָׁנִים כְּיוֹם אֶחָד׃

Mas, o amados, no ignoreys vne coſa, y es que vn dia delante del Sennor es como mil annos y mil annos ſon como vn dia.

8 וְאִלֵּין מִלָּה חֲדָא לָא תְּהֵי סְתִירָא מִנְּכוֹן חַבִּיבַי דְּיוֹמָא חַד לָוָת־מָרְיָא אֵיךְ אַלְפָא שְׁנִין וְאַלְפָא שְׁנִין אֵיךְ יוֹמָא חַד׃

Hor ſiaui nota charisſimi, vna coſa, cioè che vn giorno appreſſo il Signore è come mille anni, e mille anni ſono come vn giorno.

8. Ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς ἀγαπητοὶ, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη, ὡς ἡμέρα μία.

Mais, ô vous bien-aimés, n'ignorez point vne choſe, c'eſt qu'vn tout eſt deuers le Seigneur comme mille ans & mille ans ſont comme vn iour.

9 לֹא־מְאַחֵר יְהוָה אֶת־הַמַּאֲמָר (כְּמוֹ חָשְׁבוּ אֲנָשִׁים כִּי־מְאַחֵר) כִּי־אִם מַאֲרִיךְ אַפּוֹ עָלֵינוּ וְלֹא יֹאבֶה לֶאֱבֹד כָּל־אִישׁ כִּי־אִם לָשׁוּב כֻּלָּם לִתְשׁוּבָה׃

El Sennor no tarda ſu promeſſa, como algunos la tienen por tardança: empero es paciente para con noſotros, no queriendo que ninguno perezca, ſino que todos ſean recebidos à penitencia.

9 לָא גַיר מְאַחַר מָרְיָא לְמִוְלָנָן (אֵיךְ דְּסָבְרִין אֲנָשָׁא וְתָמְהִין עַל־תּוֹחָרְתֵהּ) אֶלָּא בְּמַגְרַר רוּחֵהּ דִּבְנָן לָא צָבֵא דְּיָנָשׁ יְאבַד אֶלָּא דְּיֵיתָא לְכָל בְּנֵי נָשָׁא לְתִיבוּתָא׃

Il Signor che ha promeſſo, non tarda, ſi come alcuni la ſtimano tardanza: ma è patiente inuerſo di noi, non volendo che alcun perisca, ma che tutti vengano à penitentia.

9. Οὐ βραδύνει ὁ κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδύτητα ἡγοῦνται· ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.

Le Seigneur ne retarde point ſa promeſſe, comme quelques vns eſtiment retardement, mais il eſt patient enuers nous, ne voulant point qu'aucun periſſe, ains que tous viennent à repentance.

10 כִּי־יָבוֹא יוֹם יְהוָה כַּגַּנָּב בַּלָּיְלָה אֲשֶׁר בּוֹ הַשָּׁמַיִם בְּסַעַר גָּדוֹל יַעֲבֹרוּ הַיְסוֹדוֹת הֲלֻהָרִים וְהָעֲמָקִים יִמַּסּוּ וְיִתְבַּקְעוּ כַּדּוֹנָג מִפְּנֵי הָאֵשׁ וְהָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר בָּהּ יִשָּׂרֵפוּן׃

Mas el dia del Sennor vendrá como ladró en la noche en el qual los cielos paſſaron con grande eſtruendo, y los elementos ardiendo, ſeran deshechos, y la tierra, y las obras que en ella eſtan, ſeran quemadas.

10 וְיֵיתָא יוֹמָא דְּמָרְיָא אֵיךְ גַּנָּבָא בְּלֵלְיָא דְּבֵהּ שְׁמַיָּא בְּרַעֲבוּן גְּדִיר יֶעְבְּרוּן בְּחֵילָא רַבְּתָא אֶסְטוּכְסַוּהִי דְּעָלְמָא מִן לַהֲטָא דִּנּוּרָא יֶשְׁתְּרוּן וְאַרְעָא וְכָל־עֲבָדַוְהִי דְּבָהּ יְוֻקְדוּן בְּנוּרָא׃

Ma il giorno del Signor verrà come vn ladro di notte, nelquale i cieli paſſarano con grande impeto, e gli elementi ardendo ſi riſolueranno: e la terra, e le opere che ſono in eſſa, ſiano abbruſciate.

10. Ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται.

Mais le iour du Seigneur viendra comme le larron en la nuict, auquel les cieux paſſeront auec vn bruit ſiffiant de tempeſte, & les elemens ſeront diſſouts par chaleur, & la terre, & toutes les œuures qui ſont en elle, bruſleront entierement.

11 אִין־כֵּן כָּל־אִלֵּין יִשְׁתְּרוּן אֵיךְ וַלְכוֹן דְּתֶהֱווֹן קַדִּישִׁין בְּכָל־הֵן הוּפְכֵיכוּן וּבְכָל־הֵן דְּחַלַתְא אֱלָהָא וְדַכְיוּתָא׃

Douendoſi dunque tutte queſte coſe diſfare, quali vi biſogna egli eſſere in ſante conuerſationi e pietà.

11. Τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις.

Comme ainſi ſoit donc que toutes ces choſes ſe doiuent diſſoudre, quels vous faut il eſtre en ſainctes conuerſations, & œuures de pieté?

CAP. III.

7. Cæli autem qui nunc ſunt, & terra eodem verbo repoſiti ſunt, igni reſervati in diem iudicii & perditionis impiorum hominum.

But the heauens and earth/ which are nowe/ are kept by the ſame worde in ſtore/ and reſerued vnto fire againſt the daye of iudgement / and of the deſtruction of vngodly men.

8. Vnum verò hoc non lateat vos chariſſimi, quia unus dies apud Dominum ſicut mille anni, & mille anni ſicut dies unus.

Dearely beloued / be not ignorant of this one thing / that one day is with the Lorde / as a thouſande yeeres / & a thouſand yeeres/ as one day.

9. Non tardat Dominus promiſſionem ſuam, ſicut quidam exiſtimant: ſed patienter agit propter vos, nolens aliquos perire, ſed omnes ad pœnitentiam reverti

The Lord is not ſlacke concerning his promes / as ſome men counte ſlackneſſe/ but is patient towarde vs/ and woulde haue no man to perishe / but woulde all men to come to repentance.

10. Adveniet autem dies Domini ut fur: in quo cæli magno impetu tranſient, elementa verò calore ſolventur, terra autem & quæ in ipſa ſunt opera, exurentur.

But the day of the Lorde will come as a thiefe in the night / in the which the heauens ſhall paſſe away with a noyſe/ and the elements ſhall melt with heate/ and the earth with the workes / that are therein/ ſhalbe burnt vp.

11. Cùm igitur hæc omnia diſſolvenda ſint: quales oportet vos eſſe in ſanctis converſationibus & pietatibus.

Seeing therefore that all theſe things muſt be diſſolued / what maner perſons ought ye to be in holy conuerſation and godlines.

Das III. Capitel.

7. Alſo auch der Himmel jetzund vnd die Erde/ werden durch ſeine Wort geſparet/ daß ſie zum Fewer behalten werden / am tage deß Gerichts / vnd Verdamniß der Gottloſen Menſchen.

Lige ſaa ſparis oc nu Himmelen oc Jorden/ formedelſt hans Ord / at de ſkulle beuaris til Ilden / paa Dome dag / naar de vgudelige Menniſke ſkulle fordømis.

8. Eines aber ſey euch vnverhalten/ jr Lieben/ das ein tag für dem HERREN iſt wie tauſent jar/ vnd tauſend jar wie ein tag.

Men en ting ſkal icke dolies faar eder / at en dag er faar HERREN lige ſom tuſinde aar / oc tuſinde aar lige ſom en dag.

9. Der HERR verzeucht nicht die verheiſſung / wie es etliche für einen verzug achten/ Sondern er hat gedult mit vns/ vnd will nicht / daß jemand verloren werde/ ſondern daß ſich jederman zur buſſe kehre.

HERREN toffuer icke met ſin Forlettelſe/ ſom nogle acte det for en fortoffuelſe / men hand baſſuer taalmodighed met oſſ/ oc vil icke/ at nogen ſkal fortabis / men at huer mand ſkal vende ſig til Penitentze.

10. Es wird aber deß HERREN tag kommen / alß ein Dieb in der nacht / in welchem die Himel zergehen werden/ mit groſſem krachen/ die Element aber werden für hitze ſchmeltzen/ vnd die Erde vnd die Werck/ die darinnen ſind/ werden verbrennen.

Oc HERRENS dag ſkal komme / ſom en Tyff om natten / i huilcken Himlene ſkulle forgaa/ met ſtort bulder/ oc Elementerne ſkulle ſmeltis aff hede / oc Jorden oc den gerning ſom der er vdi/ ſkal opbrendis:

11. So nun das alles ſoll zergehen/ wie ſolt jr denn geſchickt ſein/ mit heiligem wandel vnnd Gottſeligem weſen?

Efterdi at det ſkal nu altſammen forgaa/ huorledis ſkulle i da vere ſtickede / met hellig omgengelſe oc Gudeligt væſen?

Kapitola. III.

7. Ale Nebeſa kteráž gſau nynij y Zemĕ/ tým ſlowem Božím odložena gſau / a zachowána/ k ohni ke dni Saudnému/ a k zatracenij neſſlechetných Lidij.

A nebioſa y zemĕ ktore teráz ſa / tym że ſlowem ſchowáne ku ogniowi ná dżień potheptenia y zginienĕ niepobożnych ludżi bywalá zachowane.

8. Gedno pak toto nebuď wás tayno naymilegſſý/ że geden den v Pána Boha gĕ/ yako Tiſýc Leth: a Tiſýc Leth/ yako geden den.

Przythym namileyſſy niech wam to nie bedżie tháyno/ iż ieden dżień v Paná leſt ráko tyſiac lat/ á thyſiac lat ráko ieden dżień.

9. Nemeſſkáť Bůh ſliby ſwými/ yako nĕktekij za to magij: ale trpĕliwĕckú pro wás/ nechtĕ bykdo zahynul/ ale aby ſe wſſickni obrátili k pokánij.

Nie omieſkawa Pan ktory obiecał/ ráko niektorzy to maią za omieſkanie / ále cierpliwy teſt przeciwko nam/ nie chcąc aby ktorzy zginęli/ ále żeby wſzyſcy ku vznaniup rzyſły.

10. Přigdeť zagiſtĕ den Páně yako zlodĕg: w kterémžto Nebeſa welikau prudkoſtij zmĕnij ſe/ a živlowé ohněm ſe rozplynau: Zemĕ pak y ty wĕcy ktereť na nij gſau ſpáleny budau.

A ondżień Páński przyidżie w nocy iako złodziey/ gdy niebá z ßumem przeminą/ y żywioły ſie zapalwſzy rozſthapią/ á zemiá y ſpráwy ktore ná niey ſą/ zgorąta.

11. A ponĕwadž to wſſecko tak ſemá zruſſyti/ y nacý pak wy mátebýti w ſwatém obcowánij a w miloſtiwoſtech.

Gdy theby wſzytki rzeczy rozſtapia ſie/ takiemi być macie w świętym obcowániu y w pobożnych ſpráwách.

ג

12 מְקַוִּין וּמְמַהֲרִין
לְמֵיתֵי יוֹמָא דַּאלָהָא
דְּבֵהּ שְׁמַיָּא בְּנוּרָא יֶשְׁתָּרוּן
וְאַסְטוֹכְסָוהִי יְקַדּוּן
וּבְרַתָּא דְּנוּרָא יֶעֱהוֹן׃

Aſpettando, & affrettando a la venuta del giorno de Dio, per il quale i cieli accesi su fuoco si riſolueranno, e gli elementi ardendo ſi liquefaranno?

13 שְׁמַיָּא דֵּין חַדַתּ
וְאַרְעָא חַדְתָּא אֵיךְ מ
מוֹלְכָנָא דְּאִתְהַב בֵּהּ בְּיַד
אוּנְגֶלְיוֹן מְקַוִּינַן דַּהֲרוֹן ת
תַּעֲמַרִי בְּאִנּוּתָא׃

Ma noi aſpettiamo nuoui cieli e nuoua terra, ſecondo la ſua promeſſa, ne i quali habita la giuſtitia.

14 מְטוּל הָנָא חֲבִיבַי אַן
מְקַוִּין אַנְתּוּן לְהֵלִין עֲנִין
חֲוֹוּ בְּתֻשְׁמִשְׁתָּא סַגְאָתָא
דְּתְהֵישׁוּן דְּלָא מוּם וְדְלָא
רְשָׁנָו תִּשְׁתַּכְחוּן בְּשְׁלַמָא׃

Per laqual coſa, carissimi, aſpettando & queſte coſe, ingegnatevi d'eſſer trouati da eſſo immaculati & irreprensibili in pace.

15 וְלַמַּגְרַת רוּחֵהּ דְּאלָהָן
תְּדַעוּן דְּלִטְיוּתָא אֵיכְנָא
אַף בַּוְלוּס אַחוּן חֲבִיבָן אֵיךְ
חֻכְמְתָא דְּמֵתְיַהֲבָ
גְּלֵהּ כְּתַב לְכוֹן׃

Eriputateui a ſalute la lunga patientia del noſtro Signore: ſi come ancor l'ha ſcritto il noſtro fratello Paulo, ſecondo la ſapientia à lui data.

16 אֵיכְנָא אַף בְּכָל
אִגַּרָתָא מְמַלֵּל בְּהֵין עַל
הֵלִין דַּבְּהֵין אִיתַיְהוֹן מִלֵּא
קָשִׁין לְמִסְתְּכָלוּ דְּנָנוּן
דְּשָׁטְיִין וְדַבִּית קָיְמָא לַיְת
לְהוֹן מְהַפְּכִין אֵיכַנָּא אַף
לִכְתָבָא שַׁרְיָא לְאַבְדָנָא
דְּנַפְשְׁהוֹן׃

Come quello che in tutte le ſue epiſtole, parla di queſte coſe: tra lequali ne ſono alcune difficili ad intenderſi che gl'indotti & inſtabili ſtorceno, come ancora l'altre Scritture, à lor propria perditione.

ג

12 לְקַוּוֹת וְלְמַהֵר אֶל־בּוֹא יוֹם
יְהוָה אֲשֶׁר בְּיוֹ הַשָּׁמַיִם מִפְּנֵי
אֵשׁ יִמַּסּוּ וְיסוֹדוֹת שְׁרוּפוֹת
תִּמַּסּוּ׃

Eſperando y apreſſurando hos para el aduenimiento del dia de Dios, en el qual los cielos ſiendo encendidos, ſeran deshechos, y los elementos ſiendo abraſados, ſe fundiran?

13 כִּי־שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וָאָרֶץ
חֲדָשָׁה כִּדְבָרוֹ מְקוּוִּם אֲנַחְנוּ
בָּאֲשֶׁר תִּשְׁכֹּן צֶדֶק׃

Pero eſperamos cielos nueuos y tierra nueua, ſegun ſus Promeſſas, en los quales morá la juſticia.

14 עַל־כֵּן אֲהוּבַי בְּקַוֹּתְכֶם אֶל־
הָאֵלֶּה תִּיגְעוּ לְהִמָּצֵא לְפָנָיו
חֲמִימִים וּבְלִי מוּם בְּשָׁלוֹם׃

Por loqual, o amados, eſtando en eſperança de eſtas coſas, procurad con diligencia que ſeays del hallados ſin macula, y ſin reprehenſion en paz.

15 וְאֶת־אֹרֶךְ אַפֵּי אֲדֹנֵינוּ
לִתְשׁוּעָה תַּחְשׁוֹבוּ כְּמוֹ גַּם פָּוְלוֹס
אֲחִינוּ אֲהוּבֵנוּ כְּחָכְמָתוֹ אֲשֶׁר
נִתְּנָה לוֹ כָּתַב אֲלֵיכֶם׃

Y tened por ſalud la paciencia de nueſtro Sennor, como tambien nueſtro amado hermano Paulo, ſegun la ſabiduria que le ha ſido dada, os ha eſcripto tambien.

16 כַּאֲשֶׁר גַּם בְּכָל־אִגְּרוֹתָיו
מְדַבֵּר עַל־הָאֵלֶּה אֲשֶׁר בָּהֶן יֶשׁ
דְּבָרִים קָשִׁים אֲשֶׁר יְפַתְּלוּ
הַבְּעָרִים שׁוֹנְאֵי מוּסָר וְתוֹכַחַת
נָעִים וְנָדִים כְּמוֹ גַּם אֶת־
כְּתָבִים אֲחֵרִים לְאָבְדָן נַפְשׁוֹתָם׃

Caſi en todas ſus epiſtolas hablando deſtas coſas; entre las quales ay algunas difficiles de entender, las quales los indoctos y inconſtantes tuercen, como tambien las otras Eſcrituras, para perdicion de, ſi miſmos.

γ'.

12. Προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τακήσεται;

En attendant, & vous haſtans à la venuë du iour de Dieu, par laquel les cieux eſtans emflambés ſeront d ſouts, & les elemens ſe fondront de chaleur.

13. Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

Or attendons-nous ſelon la promeſſe d'icelui nouueaux cieux & nouuelle terre, eſquelles iuſtice habite.

14. Διὸ, ἀγαπητοὶ, ταῦτα προσδοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπιλοι & ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ.

Parquoi, bien-aimés, en attendant ces choſes, eſtudiez-vous à ce que ſoyez trouués de lui ſans tache & ſans reproche en paix.

15. Καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν, σωτηρίαν ἡγεῖσθε· καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν.

Et tenez pour ſalus la longue attente de noſtre Seigneur: comme auſſi noſtre bien-aimé frere Paul vous en eſcrit ſelon la ſapience qui lui a eſté donnee:

16. Ὡς καὶ ἐν πάσαις ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν οἷς ἐστι δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.

Comme celui qui en toutes ſes Epiſtres parle de ces poincts: entre leſquels il y a des choſes difficiles à entendre, que les ignorans & mal aſſeurés tordét, comme auſſi les autres Eſcritures, à leur propre perdition.

CAP. III.

12. Expectantes & properantes in adventum diei Domini, per quem cæli ardentes solventur, & elementa ignis ardore tabescent?

Looking for / and hasting vnto the comming of the day of God / by the which the heauens being on fire / shalbe dissolued / and the elements shall melt with heat?

13. Novos verò cælos & novam terram secundùm promissa ipsius expectamus, in quibus iustitia habitat.

But we looke for newe heauens / a new earth / according to his promes / wherein dwelleth righteousnes.

14. Propter quod, charissimi, hæc expectantes, satagite, immaculati & inviolati ei inveniri in pace.

Wherefore / beloued seeing that yee looke for such things / be diligent that ye may bee founde of him in peace / without spot and blameles.

15. Et Domini nostri longanimitatem, salutem arbitremini, sicut & charissimus frater noster Paulus secundùm datam sibi sapientiam scripsit vobis.

And suppose that the long suffering of our Lorde is saluation / euen as our beloued brother Paul according to the wisdome giuen vnto him wrote to you.

16. Sicut & in omnibus epistolis, loquens in eis de his in quibus sunt quædā difficilia intellectu, quæ indocti & instabiles depravant, sicut & cæteras scripturas, ad suam ipsorum perditionem.

As one / that in all his Epistles speaketh of these things: among the which some things are hard to bee vnderstande / which they that are vnlearned and vnstable / peruert / as they do also other Scriptures vnto their owne destruction.

Das III. Capitel.

12. Daß jr wartet vnd eilet zu der zukunfft deß tages deß HERRN / in welchem die Himmel vom Fewer zurgehen / vnd die Element für hitze zerschmeltzen werden.

At i kunde vente oc haste til HERRENS dagis tilkommelse / Paa huilcken Himlene skulle forgaa aff Jld / oc Elementerne smeltis aff hede.

13. Wir warten aber eines newen Himmels / vnnd einer newen Erden / nach seiner verheissung / in welchen Gerechtigkeit wohnet.

Meu wi vente en ny Himmel / oc en ny Jord / effter hans Forlettelser / J huilcke Retferdighed boer.

14. Darumb / meine lieben / dieweil jr darauff warten sollet / so thut fleiß / daß jr für jm vnbefleckt vnd vnsträfflich im Fride erfunden werdet.

Der faare mine elskelige / affter di at i skulle der tage vaare paa / Da verer flitige / at i kunde findis wbesmittede oc wstraffelige faar hannem i Fred.

15. Vnd die gedult vnsers HERREN / achtet für ewer Seligkeit. Als auch vnser lieber Bruder Paulus / nach der Weißheit / die jm gegeben ist / euch geschrieben hat.

Oc acter vor HERRJS taalmodighed / for eders Salighed. Som oc vor elskelige Broder Paulus / screff eder til / effter den Visdom / som hannem er giffuen.

16. Wie er auch in allen Briefen davon redet. Jn welchen sind etliche ding schwer zuverstehen / welche verwirren die vngelehrigen vnd leichtfertigen / wie auch die andern Schrifften / zu jhren eigen verdammniß.

Lige som hand oc taler der om i alle Breff / J huilcke der ere nogle ting suare at for staa / huilcke de wlærde oc Letfertige foruende / lige som oc de andre Scriffter / til deris egen fordømelse.

Kapitola III.

12. Cekagijce a pospijchagjce ku přijsstij dne Páně / skrze kterěhož Nebesa hořjce rozplynau se / a Ziwlowě horkostij ohně wadnauti budau?

Oczekywáiacy spießac sie ná przyśćie dnia Bozego / w ktory niebá goráiac rozstapia sie / y żywioły zápalone rospußcza sie.

13. Nowěho pak Nebe a nowězemě / wedlě slibůw geho / čekáme / w kterýchžto Sprawedlnost přebýwá.

Ale nowych niebios y nowey ziemie wedle obietnice oczekawamy / w ktorych spráwiedliwość mießka.

14. Protož naymilegssý / tohoto čekagijce / snažte se / abysste neposstwrněnij a neporussenij před nim nalezeni byli w pokogi:

Przeto namileyßy tych rzeczy oczekywaiac / stáraycie sie abyśćie bez zmázy / y bez ná ganienia od niego z pokoiem byli znalezieni.

15. A Pána nasseho Gezu Krysta dlauho čekanij za spasenij měgte / Jakož y naymilegssý Bratr náss Pawel / podlě daně sobě maudrosti psal wám.

A cierpliwość Páná náßego rozumieyćie być zbáwienie / Jáko y miły brát náß Páwel wedle daney iemu madrosci pisał wam.

16. Těměř we wssech Epistolach swých / mluwě o těch wěcech / w nichž ně kterě wěcy gsau nesnadně k srozuměnij / gež hlaupij a nevstawičnij přewracugij / yako y giná Pjsma k swěmu wlastnjmu zatracenj.

Jáko ten ktory niemal we wßytkich liśćiech mowi o thych rzezách miedzy ktorymi sa nie ktore trudne ku wyrozumieniu / ktore nieumieietni y niestáthecżni / wykracáia iáko ine pisma ku zátráceniu sámych śiebie.

ג

17 אַנְתּוּן חֲבִיבַי דְּמֵן קְדָם יָדְעִיתוּן אֶיְדַהֲרוּ דְּלָא אֱנָשׁ יַטְעַיְכוּן בְּטוּעַי דַּח דְּחַסִּירַי רַעְיָנָא וְתֶפְּלוּן מֵן פְּשִׁיטוּתָא דְּהַיְמָנוּתָא׃

Voi dunque, diletti, poi che gia n'hauete notitia, guardate, che tirati insieme con gli altri da l'error di questi nefandi, non cadiate da la vostra stabilità.

18 רְבוּ דֵּין בְּתַרְבִּית טַיְבוּתָא וּבִידַעְתָּא דְּמָרַן וּמַחְיָנַן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא דְּלֵהּ תֶּשְׁבּוּחְתָּא וְאִיקָרָא וְקוּלָסָא אֵיךְ דַּכְּכֻל יְבַן אַף הָשָׁא וַלְעָלַם עָלְמִין אַמִּין׃

Ma crescete ne la gratia è cognitione del nostro Signore e Saluatore IESV Christo. A lui sia gloria, & hora e nel dì de l'eternità.

שֶׁלְמַת אֶגַּרְתָּא דְּפֶטְרוֹס שְׁלִיחָא דְּתַרְתֵּין׃

ג

17 וְאַתֶּם אַחַי אֲהוּבַי כִּי־יוֹדְעִים מִלְּפָנִים הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יַשִּׁיאוּנְכֶם הַפּוֹשְׁעִים בְּתוֹעָתָם לִנְפוֹל מִמִּסְעַד נַפְשְׁכֶם׃

Ansi que vosotros, o amados, pues estays amonestados, guardaos que por el error de los abominables no seays juntamente con los otros engannados, y caygays de vuestra firmeza.

18 פְּרוּ וּרְבוּ בִּתְחִנָּה וּבְדַעַת אֲדֹנֵינוּ וְגוֹאֵלֵנוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֲשֶׁר לוֹ הַכָּבוֹד מֵעַתָּ וְעַד־יוֹם עוֹלָם אָמֵן׃

Mas creced en la gracia, y conocimiento de nuestro Sennor y Saluador Iesus el Christo. A el sea gloria aora, y hasta el dia de la eternidad, Amen.

תם ונשלם

γ'.

17. Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοὶ, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ.

Vous donc, bien-aimés, puis que vous en estes desia aduertis, gardez qu'estans emportés auec les autres par la seduction des abominables, vous ne dechez de vostre fermeté.

18. Αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. ἀμήν.

Ains croissez en grace & en cognoissance de nostre Seigneur & Sauueur Iesus Christ. A lui soit gloire & maintenant, & iusqu'au iour d'eternité, Amen.

ΤΕΛΟΣ.

CAP. III.

17. Vos igitur fratres præscientes, custodite, ne insipientium errore traducti excidatis à propria firmitate.

Ye therefore beloued/ seeing ye knowe these things before/ beware/ least ye be also plucked away with the errour of the wicked/ and fall from your owne stedfastnes.

18. Crescite verò in gratia & in cognitione Domini nostri & salvatoris Iesu Christi. Ipsi gloria & nunc in diem æternitatis, Amen.

But growe in grace/ and in the knowledge of our Lorde and Sauiour Jesus Christ: to him be glorie both nowe and for euermore/ Amen.

Das III. Capitel.

17. Ihr aber meine Lieben/ weil jr das zuvor wisset/ so verwaret euch/ daß jr nicht durch jrrthumb der ruchlosen Leute/ sampt jnen verfüret werdet/ vnd entfallet auß ewer eigen Vestung.

Men i/ mine Elskelige/ effterdi i vide det tilforn da foruarer eder/ at i icke formedelst skødeløse Folckis vildfarelse/ bliffue forførde met dem/ oc falde aff eders egen Befestning.

18. Wachset aber in der gnade vnd erkentniß vnsers HERRN vnd Heilands Jesu Christi. Demselbigen sey ehre/ nun vnnd zu ewigen zeiten/ Amen.

Men voxer i vor HERRIS oc Frelseris Jhesu Christi naade oc bekendelse. Den samme vere ære/ nu oc til euig tid/ AMEN.

Kapitola II.

17. Protož wy bratřij wědauce toto/ sami sebe ostřijhayte/ abysste bludem nemaudrých gsauce wedeni/ newypadli od swého vtwrzenij.

Wy tedy namileyßy ktorzy ty rzeczy przed tym wiecie/ strzeżcie sie/ abyście bedac vwiedzieni hániebnem bledem ich/ nie wypádli z wlasney stalości.

18. Ale rostteż w milosti a w poznánj Pána nasseho a Spasytele Gežisse Krysta. Kterěmuž buď Sláwa nynj/ y w den wěčnosti/ Amen.

Ale rośććie wlasce y w vznániu Pána náßego Jezu Krystá/ kthoremu niech bedźie chwalá y teraz/ y ná wieczne czasy/ Amen.

FINIS.

Ende der andern Epistel S. Petri.

Skonáwá se Druhá Kanonyka S° Petra.